Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

46-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 178 (12.832).
1 АВГУСТ 1964 ЙИЛ
ШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

ЎҚИТУВЧИ

«Совет ўқитувчиси — халқ бажараётган барча ишларнинг доимий иштирокчиси, коммунистик жамият кишисини тарбиялашда партиянинг актив ёрдамчисидир».

Уртоқ Никита Сергеевич Хрушчев СССР Олий Советининг яқинда бўлиб ўтган сессиясида қилган докладида совет ўқитувчисини ана шундай юксак баҳолади. Бу бежиз эмас. Коммунистик партия халқ ўқитувчисининг меҳнатига ҳамиша ғоят юксак баҳо бериб келди ва бундан буён ҳам юксак баҳо беради. Зотан, Совет давлатининг улуғ асосчиси Владимир Ильич Ленин: БИЗДА ХАЛҚ УҚИТУВЧИСИ БУРЖУА ЖАМИЯТИДА ҲЕЧ ҚАЧОН ЭГА БУЛМАГАН, ҲОЗИР ҲАМ ЭГА БУЛМАЕТГАН ВА ЭГА БУЛИШИ МУМКИН БУЛМАГАН ЮКСАК ДАРАЖАГА КУТАРИЛИШИ ЛОЗИМ, — деган эди. Доҳий васияти бизнинг мамлакатимизда изчиллик билан амалга оширилмоқда. Маориф, соғлиқни сақлаш, уй-жой-коммунал хўжалик, савдо ва умумий овқатланиш ходимларининг ҳамда халқ хўжалигининг аҳолига бевосита хизмат кўрсатувчи бошқа тармоқларидаги ходимларининг иш ҳақини ошириш тўғрисида СССР Олий Совети сессиясида қабул қилинган Қонун ҳам халқ ўқитувчисига бўлган ғоят катта ғамхўрликнинг яна бир ёрқин ифодасидир. Шу билан бирга бу Қонун меҳнаткашлар оммасининг моддий фаровонлигини ошириш тўғрисида партия Программасида кўрсатилган тадбирларни амалга ошириш соҳасида қўйилган яна бир улкан қадамдир. Бу Қонун амалга оширилиши натижасида халқ маорифи ходимларига давлат қўшимча суратда 1 миллиард сўмдан ортиқ маблағ сарфлайди. Бу эса 1940 йилда барча маориф ходимларига тўланган иш ҳақига тенгдир.

Партия, ҳукуматнинг бундай катта ғамхўрлигига жавобан, бепоён мамлакатимиздаги 2 миллион 200 минг кишилик ўқитувчилар армияси сафида Ватан бахт-саодати йўлида хизмат қилаётган республикамизнинг 100 мингдан ортиқ ўқитувчилари ҳам юрак сўзларини ифода этмоқдалар. Улар куч ва меҳнатларини аямай, болаларда билимларга зўр қизиқиш, меҳнатга муҳаббат туғдириш, уларни ўз халқига, социалистик Ватанга садоқат билан хизмат қилишга ўргатишга янада астойдил бел боғламоқдалар.

Янги ўқув йилига саноқли ҳафталар қолди. Ана шу қисқа муддат ичида совет ўқитувчилари янги ўқув йилида ўз олдиларида турган вазифаларни яна бир карра қараб чиқмоқдалар ва бу ўқув йилини ҳар қачонгидан кўра зўр уюшқоқлик билан бошлаш тараддудини кўрмоқдалар.

Совет ўқитувчиси, у қаерда ишламасин, хоҳ шаҳарда, хоҳ қишлоқда бўлмасин, ўқув ёшидаги барча болаларни тўла рўйхатга олиш ҳамда уларни мактабга тортиш ишида асосий фигурадир. Мактаб ёшидаги болаларнинг ўқишга тортилмай қолиши ўша территориядаги мактаблар педагогика коллективларининг шаънига доғ туширади. Шунинг учун ҳам ҳар бир ўқитувчи ўзи яшаб турган территорияда мактаб ёшидаги болаларни ўқишга жалб қилишнинг ташаббускори бўлмоғи лозим.

Утган ўқув йилининг якуни республикамизнинг айрим мактабларида ўқув-тарбия ишларининг юксак савияга кўтарилмаганини кўрсатди. Баъзи мактабларни тамомлаб чиқаётган ёшларимиз давримиз талабларига тўла жавоб бера олаётганлари йўқ. Улар фан ва техниканинг сўнгги ютуқлари билан яхши қуролланмаганлар. Бу эса улар таълим олган мактабда педагогика коллективларининг ўқувчиларга пухта билим бериш билан бирга уларга ҳунар ўргатишга эътиборсизлик билан қараганликларининг оқибатидир. Партия янги кишини тарбиялашни жамиятни коммунизм йўлида қайта қуриш соҳасидаги энг муҳим иш деб ҳисоблайди. Мактаб халқ маънавий маданиятининг пойдеворидир. Эндиликда мактабнинг роли ғоятда ўсмоқда. Ёш авлод киши фаолиятининг барча соҳаларида революцион ўзгаришлар шонли эстафетасини кекса авлоддан қабул қилиб олмоқда. Модомики шундай экан, совет мактабини тамомлаб чиққан йигит ва қизлар ана шу эстафетани сира иккиланмай олиб боришга қодир бўлмоқлари керак. Совет ўқитувчиси ёш авлодга шундай таълим берсинки, токи мактаб остонасидан ҳатлаб чиққан ҳар бир ўқувчи завод ва фабрикалардаги станокларни, совхоз ва колхозларимиздаги агрегатларни бемалол бошқара олсин. Шундагина совет ўқитувчиси ўз зиммасидаги вазифани шараф билан бажарган ҳисобланади.

Узбекистон ССР Маориф министрлиги ўқитувчи кадрларга бўлган талабни ҳар қачонгидан ҳам ошириши зарур. Эндиликда, совет ўқитувчиси ҳақида ғамхўрлик яна ҳам юксакликка кўтарилган бир пайтда халқ маорифи кадрларини юксак маданиятли, ўз ишига садоқатли, билимдон, ёшларга ҳар жиҳатдан ўрнак бўла оладиган кишилар ҳисобига тўлдириш лозим. Уз устида ишламаётган, ўзининг ножўя хатти-ҳаракатлари билан совет ўқитувчиси шаънига заррача бўлса ҳам доғ туширадиган, ўқувчиларга ўрнак бўла олмайдиган кишилар совет ўқитувчилари сафида туриши мумкин эмас. Республикамиздаги олий ва ўрта педагогика ўқув юртларини ҳар йили юзлаб ёш, истеъдодли педагоглар тамомлаб чиқмоқда. Ёш ўқитувчиларга ҳар томонлама ғамхўрлик қилиш, уларнинг турмуш шароитини мунтазам яхшилаб бориш партия, совет ташкилотларининг диққат марказида турмоғи даркор.

Мактаб идеология ишларини олиб боришнинг ғоят катта корхонасидир. Бу ерда коммунизмнинг миллионларча актив қурувчилари етишиб чиқади. Демак, мактабга бўлган умумхалқ эътиборини кучайтириб бориш зарур. Зотан, мактаб иши умумхалқ иши, ҳаммамизнинг ишимиздир.

Уқув йили яқинлашиб қолганига қарамай, ҳали айрим областлардаги мактабларда ремонт ишлари тугалланмаганлиги, ўқув кабинетлари, устахоналари тўла жиҳозланмаганлиги мутлақо тоқат қилиб бўлмайдиган фактдир. Хоразм, Сурхондарё областларида ва Қорақалпоғистон АССРнинг айрим районларида мактабларни янги ўқув йилига тайёрлашдаги сусткашликка дарҳол хотима бериш зарур. Партия ва совет ташкилотлари қолган қисқа муддат ичида кўпсонли ўқитувчилар ва кенг жамоатчиликнинг актив иштирокида бу ишни намунали уюштиришда бош-қош бўлишлари керак.

Совет ўқитувчисини уй-жой билан таъминлаш маҳаллий Советларнинг, колхоз ва совхоз раҳбарларининг энг муҳим вазифаларидан биридир. Бу ишни пайсалга солаётган қишлоқ жойларида ўқитувчиларни уй-жой билан таъминламаётган ишлаб чиқариш раҳбарларига нисбатан муросасозлик қилиб бўлмайди. Область, район ижроия комитетлари, қишлоқ Советларининг раҳбарлари ўқитувчиларнинг уй-жой билан таъминланиши масаласини тез фурсат ичида кўриб чиқишлари керак.

Уқитувчига ғамхўрлик ҳар биримизнинг ўзимизга нисбатан қилинадиган ғамхўрлигимиздир, чунки ўқитувчи таълим бераётган мактабда бизнинг фарзандимиз таълим олади, ўсиб улғаяди, вояга етади. Шу билан бирга, халқ ўқитувчисининг ўз малакасини, сиёсий савиясини муттасил оширишини назорат қилиб бориш партия ташкилотларининг муҳим ишларидан биридир. Партия ташкилотлари мактабларимизда ўқув-тарбия ишларининг юксак савияда олиб борилишининг мунтазам назоратчилари бўлмоқлари керак. Минглаб халқ ўқитувчилари бу ишда уларнинг актив кўмакдошларидир.

Совет ўқитувчиси бугун шонли Коммунистик партияга чуқур миннатдорчилик туйғуларини ифода этар экан, бу унинг ёш авлодни юксак савияда тарбиялашга эл-юрт олдида берган ваъдасидир. Шубҳа йўқки, республикамизнинг шонли ўқитувчилар армияси ана шу қалб сўзларининг устидан чиқадилар, Узбекистонда халқ маорифини янада ривожлантиришга ўз билимларини, қалб ҳароратларини сарфлайдилар.

ҚИЗИЛ БАЙРОҚ МУБОРАК!

Урта Осиё магистралининг меҳнатсевар коллективи республикамиз 40 йиллигини меҳнатда ажойиб ютуқлар билан кутиб оляпти. Темир йўлчилар йил бошидан буён юк ортиш топшириқларини ой сайин орттириб бажаряптилар. Саноат ва қишлоқ хўжалиги учун пландан ташқари 1 миллион 200 минг тонна халқ хўжалиги юклари ортиб жўнатилди. Меҳнат унумдорлигини ошириш, юк ташиш таннархини арзонлаштириш, юк поездлари ўртача оғирлигини ошириш, ёнилғи тежаш топшириқлари ҳам муваффақиятли бажарилмоқда. Шу йилнинг ўтган ойлари ичида оғир юкли поездларда пландан ташқари 7 миллион тоннадан зиёд юк ташилди.

Бутуниттифоқ магистралчиларининг иккинчи квартал мусобақасида ғолиб чиққан Урта Осиё темир йўли коллективи СССР Йўллар министрлиги ва темир йўл транспорти ишчилари касаба союзи Марказий Комитетининг Кўчма қизил байроғини олишга муваффақ бўлди. Байроқдорлар байрам арафасида ана шу хушхабардан дарак топиб, етти йиллик юкларини яна ҳам тезроқ ташиш учун мусобақани кучайтириб юбордилар.

Н. КРАВЧЕНКО.

ЖАНГОВАР ҚИРҚ КУНЛИК

Коммунист Иброҳим Қурбоновни «Зарафшон» колхозида машъал пахтакор дейишади. У бригадирлик қила бошлагандан буён ўтган давр ичида ҳосилдорликни гектар бошига 9 центнер оширди. Бригадада пахта тайёрлаш плани муттасил бажарилиб келмоқда. Шу йиллар ичида давлатга пландан ташқари юз тоннадан ортиқроқ «оқ олтин» топширилди. Техника воситаларидан унумли фойдаланиш эвазига маҳсулот таннархи уч йил ичида 31 процент камайтирилди.

Уртоқ И. Қурбонов бошлиқ комплекс механизациялашган бригада аъзолари республикамиз ва Узбекистон Компартиясининг шонли 40 йиллик юбилейи шарафига 90 гектар ернинг ҳар гектаридан пландаги 28 центнер ўрнига 40 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олдилар. Азамат пахтакорлар дала ишларини олинган ана шу мажбурият асосида ташкил этиб, яхши натижаларга эришаётирлар.

Туркманистон пахтакорларининг бундан бир ой муқаддам колхозда бўлган вакиллари, бригада иш тажрибасидан анча илғор усулларни ўргандилар. Айниқса уларга ғўзани икки томонлама культивация қилиш ва бир вақтнинг ўзида минерал ва органик ўғитлар аралашмаси билан озиқлантириш, ҳамма майдонларга «шарбат» суви оқизиш, далада ишловчилар учун қулай меҳнат шароити яратиш тадбирлари ғоят манзур бўлган эди.

Бригада аъзолари ҳосилга ҳосил қўшишга қаратилган жанговар қирқ кунлик эълон қилдилар. Механизаторлардан Файзи Қиличев, Жамол Қутлиев, сувчилардан Баҳром Боротов, Шариф Жумаев, Амин Боротов ўртоқлар меҳнат вахтасида туриб ғўза қатор ораларини табақалаштирилган ҳолда культивация қилиш, бирор туп ҳам ғўзани чанқатиб қўймаслик учун курашиб, дала ишлари нормасини муттасил ошириб бажараётирлар.

М. БАҚОЕВ,
Ғиждувон ишлаб чиқариш бошқармаси.

Суратда: ўртоқ И. Қурбонов.
А. Тўраев фотоси.

ҒАЛЛА ФРОНТИДА

ИККИНЧИ МИЛЛИОН ҲИСОБИГА

МОСКОВСКИЙ ПОСЕЛКАСИ, 30 июль. (ЎзТАГ). Москва ишлаб чиқариш бошқармасидаги хўжаликлар давлатга дон сотиш юзасидан ўз социалистик мажбуриятларини бажардилар. Тайёрлов пунктларига юз минг пуддан зиёд дон топширилди. «Октябрь», «Партия XXI съезди», «Правда» ва «Победа» колхозлари ўз мажбуриятларини анча ошириб бажардилар.

Ҳозирги вақтда Андижон областининг ҳар икки ишлаб чиқариш бошқармадан биридаги колхоз ва совхозлар давлатга ўз социалистик мажбуриятларидан ташқари ғалла сотмоқдалар. Қабул қилиш пунктларига ҳозирдаёқ Андижоннинг иккинчи миллион пуди ҳисобига бир неча ўн минг пуд дон топширилди.

ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

Узбекистон ССР областларида давлатга дон топширишнинг бориши тўғрисида 1964 йил 31 июлга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Мавсумда	Бир кунда
СИРДАРЕ	125,6	1,9
ҚАШҚАДАРЕ	118,9	1,2
Бухоро	91,1	3,1
Андижон	89,3	1,4
Тошкент	86,0	1,6
Самарқанд	84,7	2,8
Фарғона	68,3	0,4
Сурхондарё	67,4	0,4
Хоразм	4,0	—

ҒИЖДУВОНЛИКЛАР ОДИМИ

Ғиждувон ишлаб чиқариш бошқармаси Ватанга 83.437 пуд дон топширганлиги ҳақида рапорт берди. Бошқармадаги хўжаликлар Узбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг қирқ йиллиги шарафига олинган социалистик мажбуриятни бажардилар. «Москва», «Зарафшон» ва Энгельс номли колхозларнинг ғаллакорлари айниқса яхши меҳнат қилдилар. «Гулистон» ва «Пахтаобод» колхозларидаги комсомол-ёшлар бригадалари юз центнерчилар мусобақасида дастлабки маррани эгалладилар. Улар экин майдонларининг ҳар гектаридан 30-35 центнердан дон олдилар.

Навоий ишлаб чиқариш бошқармаси ғаллакорларининг меҳнатига сахий ер мўл ҳосил инъом қилди. Омборларга 96 минг пуд дон тўкилди. (ЎзТАГ).

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

1964 ЙИЛ ҲОСИЛИДАН ДАВЛАТГА ДОН ТОПШИРИШ БУЙИЧА СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИНИ БАЖАРГАНЛИКЛАРИ УЧУН ҚУЙИДАГИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БОШҚАРМАЛАРИ РЕСПУБЛИКА ҲУРМАТ ТАХТАСИГА ЕЗИЛАДИЛАР:

Булунғур ишлаб чиқариш бошқармаси (бошқарма бошлиғи ўртоқ **Каримов**, партия комитетининг секретари ўртоқ **Мелиев**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Мақсумов**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг раиси ўртоқ **Ражабов**, комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Жабборов**, Красногвардейск дон маҳсулотлари базасининг директори ўртоқ **Исҳоқов**);

Ғиждувон ишлаб чиқариш бошқармаси (бошқарма бошлиғи ўртоқ **Қобилов**, партия комитетининг секретари ўртоқ **Шарипов**, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Шаропов**, «Узсельхозтехника» район бирлашмасининг раиси ўртоқ **Скориков**, комсомол комитетининг секретари ўртоқ **Ўринов**, Қизилтепа дон маҳсулотлари базасининг директори ўртоқ **Шокиров**).

СОВХОЗНИНГ МИЛЛИОН ПУДИ

Қашқадарё область, Чироқчи бошқармасидаги Охунбобоев номли совхоз ишчилари 22543 гектар майдонда ғалладан мисли кўрилмаган мўл ҳосил етиштирдилар. Ғалла ўрим-йиғимининг уюшқоқлик билан бошланганлиги туфайли совхоз давлатга 12604 тонна дон топшириб, қўшимча мажбуриятини ҳам шараф билан бажарди.

Тожи Аҳмедов, Мели Диёров ўртоқлар бошлиқ бригадалар айниқса яхши кўрсаткичларга эришдилар. Улар лалмикор ерларнинг гектаридан 12-13 центнердан буғдой олишга муваффақ бўлдилар.

Ҳали ғалласи ўриб олинмаган бир неча минг гектар ер бор. Эргаш Қулбулов, Турсун Жобиев, Эргаш Шаймонов, Суюн Янгиев каби моҳир комбайнчиларнинг куч-ғайратига таянган ғаллакорлар ана шу майдонлардаги буғдойни ҳам қисқа муддатда ўриб, янчиб олиш ва давлатга яна 1500 тонна дон сотиш учун курашни қизитиб юбордилар. Ҳозир далаларда 60 та комбайн, 150 автомашина ва бошқа транспорт воситалари ишлаб турибди.

Совхоз ғаллакорлари яқин кунлар ичида бу мажбуриятни ҳам бажариб, давлатга топширилган доннинг миқдорини бир миллион пудга етказиш учун ғайрат кўрсатмоқдалар.

М. МУҲАММАДИЕВ.

ҒЎЗАНИ ҲАР КУНИ ЯШНАТАЙЛИК

Ҳ. СОИББОЕВ,
Наманган бошқармасидаги «Партия XXII съезди» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Пахтакор — йил-ўн икки ой тер тўкиб, меҳнат қилади. Яхши деҳқон учун ҳамма вақт қисталанг пайт. Лекин мўл ҳосил тўплашда, ҳосилга-ҳосил қўшишда жуда нозик бир пайт борки, бу даврни деҳқон тилида асад, сумбула деймиз. Асад ойида даласини ясантирган, экинини ясатган, ғўзани ҳар қачонгидан яхши эркалатган пахтакор сира доғда қолмайди.

Ҳозир 2270 гектар майдондаги ғўзамиз барқ уриб ўсяпти. Қамбарали Тошматов, Отахон Ғозибоев, Абдулазиз Ғафуров, Жўрабой Жалолов, Аҳмаджон Боймирзаев ва бошқа ўртоқлар бошлиқ бригадаларда ғўза айниқса барқ уриб ривожланяпти. Ҳозир шу бригадаларнинг ҳар бир туп ғўзасида 7-8 тадан кўсак, 15-20 тадан гул ва шона бор. Бу бригадаларда чеканка тамомланди. Ҳозир миришкор пахтакорлар икки нарсага: ғўзани чанқатиб қўймай, иложи борича кўпроқ тунда қондириб суғоришга, эгатларга нуқул «шарбат» суви тарашга, экиннинг ҳар куни бир яшнаб, ҳосилга ҳосил қўшиши учун бемалол томир отишига, бунинг учун ерни ҳамма вақт юмшатиб туришга алоҳида аҳамият беряптилар.

Хоразмлик машҳур пахтакор Искандар Юсупов механизатор билан сувчи даламиз посбонлари, мўл ҳосил доялари, деб кўнглимиздаги гапни айтди. Дарҳақиқат, экинни парвариш қилишда бу икки кишининг масъулияти жудаям катта, айтиш мумкинки, шу кеча-кундузда мўл ҳосилнинг тақдири ана шу икки кишининг қўлида.

Биз шуни ҳисобга олиб, июль ойида ҳам, ҳосилга-ҳосил қўшиш ойи — августда ҳам, механизаторларга, сувчиларга алоҳида шароит яратиб бериш билан бирга, уларнинг ишини ҳамиша текшириб, назорат қилиб турамиз, яхшиларини рағбатлантириб, мукофотлаймиз, пешқадамларнинг тажрибасини оммалаштирамиз, кимки, сал бўлса ҳам бепарволик қилиб, ғўзани чанқатиб қўяётган ёки илдизини шикастлантириб кетаётган бўлса қаттиқ огоҳлантирамиз.

Партия, ҳукуматимизга минг рахмат. Нима десак ўшани бизга етказиб беришяпти. Бу йил минерал ўғитни ҳар йилгидан кўпроқ олдик. Ғўзани ёшлигидан минерал ва маҳаллий ўғит аралашмасига роса тўйдирдик. Бу йил об-ҳаво шароитининг ноқулай келганлигини ҳисобга олиб, ғўзага кўпроқ гўнг, иложи бор ерларда кўпроқ қўй қийи солдик. Гектаридан ҳамиша 40-45 центнер, ҳатто 50 центнердан ҳосил кўтариб келаётган Нуриддин Абдуллаев, Отахон Ғозибоев, Қамбарали Тошматов ўртоқлар бошлиқ бригадаларда ҳеч муболағасиз гектарига 20-25 тоннадан маҳаллий ўғит солинди. Демак ер тўқ, экинимиз ҳам тўқ. Энди уни чанқатиб қўймасак бўлди.

Биз саратонда ғўзани асосан тунда суғордик. Ҳозир ҳам эгатларга «шарбат» оқизяпмиз. Мана шу топда азотдан фойдаланишга эҳтиёт бўлиш керак. Бизнинг шароитимизда саратоннинг авжи қизғин палласида ҳам гоҳ жала қуйиб, дўл ёғиб, ҳаво бир оз пасайди. Лекин ғўзанинг илдизи иссиқдан яхши баҳра олиши лозим. Бунинг учун август ойида ҳам «шарбат» оқизилгани, қатор ораларини иложи бор ерларда трактор билан культивация қилингани яхши. Имкони йўқ жойларда биз ғўзани енгил чопиқ қилиб, тагини тез-тез юмшатиб турибмиз.

Бу йил тўй йили. Республикамиз далаларида тўй тараддуди баҳордан буён қизғин давом этмоқда. 3 миллион 600 минг тоннали катта хирмон энг улуғ тўёнамиз. Бунга ҳар бир пахтакор, ҳар бир механизатор, ҳар бир сувчи, қишлоқда яшайдиган, юрагида ўти бор ҳар бир киши ўз ҳиссасини қўшсин, пахта ишқида кеча кундузи ҳормай-толмай меҳнат қилсин. Ўшандагина бунинг ҳузур-ҳаловатини, бунинг мукофотини улуғ тўй кунлари, сахий кузак палласида яхшироқ ҳис қиламиз.

Ҳар бир ишнинг муваффақиятини ҳал қиладиган қудратли куч — одамдир. Қишлоқ меҳнат аҳли янада яхшироқ ишласин, мажбуриятга яраша мўл ҳосил тўпласин, деб биз, колхозчилар ҳақида меҳрибончиликни тобора кучайтирмоқдамиз. Узбекистон Компартияси Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган XIII пленуми кишилар тўғрисида ғамхўрликни кучайтиришга, меҳнат аҳлига маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилашга алоҳида эътибор берди. Колхозимиз правлениеси ва партия ташкилоти ҳозир меҳнат унумдорлигини ошириш учун одамларга қулай шароит яратиб беришни энг муҳим вазифа деб ҳисоблаяпти.

Бизнинг колхозимиз шаҳар атрофида. Ҳосилдорликни йилдан-йилга оширяпмиз. Шаҳар яқинида қадимдан чигит экиб келинган майдонларда кўп йилдан буён 40-45 центнердан ҳосил кўтариляпти. Биз янги ерларни ўзлаштириш ҳисобига ҳам, пахта етиштиришни кўпайтириш учун Бўз массивидан янги ер очиб, пахтазор қилишга алоҳида аҳамият беряпмиз. Бўздан 1800 гектар янги ер очилди. Шундан 950 гектарига экин экилди. Колхозимиз бу йил давлатга топширадиган 6675 тонна пахтанинг 1600 тоннасини Бўз беради. Мен ана шу узоқ участкамизда қаҳрамонона меҳнат қилаётган кишиларга қандай шароит яратиб берилганлигини айтиб ўтмоқчиман.

Бу ерда ҳаммом, магазин, 40 та янги типда уй, мактаб ва бошқа маданий-маиший бинолар қурилган. Қадимда шўр босиб ётган ерлар ўзлаштирилиб, боғ, токзор, шафтолизор қилинди. Бўзнинг меваси ғоят ширин, колхозимиз боғбонлари бўз ерлардан халқимизга кўплаб ширин-шакар мева совға қилмоқдалар. Энг қувончлиси шуки, янги ер очишга кетаётган сарф-харажат тезда қопланяпти. Масалан, бултур Бўз участкасида ҳамма ишларга 200 минг сўм сарф қилинган бўлса, давлатга топширилган пахтадан 450 минг сўм даромад кўрилди.

Колхозимизда дала шийпонларига газ, телефон туширилган, яқинда колхозчиларнинг уйларига водопровод ўтказилди, Бўзда эса артезиан қудуқлари қазилди, янги ошхона, кирхона очилди, обжувоз тегирмонларнинг иши яхшиланди. Илгари икир-чикир нарса деб келинган ишларга ҳам энди катта эътибор берияпти.

Колхозимизда энг яхши колхозчиларнинг дам олишига ҳам алоҳида эътибор бермоқдамиз. Колхоз дам олиш уйи бир неча йилдан буён баҳордан то октябрь ойигача пахтакорларга хизмат кўрсатади. Колхознинг кўркам боғига жойлашган бу дам олиш уйида ҳар сменада 30 кишидан бир сафар хотин-қизлар, иккинчи сафар эркаклар дам оладилар. Яқиндагина 30 эркак — сувчи, механизатор, пахтакор дам олди. Ҳозир 30 та хотин-қиз дам олмоқда.

Дам олиш уйига меҳнатда ибрат кўрсатган энг яхши колхозчиларни бригада аъзоларининг йиғилиши тавсияси билан юборилади. Яхши меҳнат қилган колхозчилар ўша дам олиш кунларида ҳам ўртача маошларини олаверадилар.

Колхозимиз бу йил мамлакатга 135 тонна гўшт, 226 тонна сут, 44,7 тонна пилла, кўпгина дон етказиб бериши керак. Дон ва пилла топшириш юзасидан социалистик мажбуриятларимизни муваффақиятли бажардик. Гўшт, сут тайёрлаш ярим йиллик планлар муддатидан илгари адо этилди. Яқин орада йиллик план ҳам бажарилади. Мамлакатга мўлжалдагидан анча кўп жун етказиб бердик. Энди 6675 тонна пахта етказиб бериш учун курашнинг сўнгги ҳал қилувчи ойига қадам қўйдик.

Августда ҳосилга ҳосил қўшишни сира бўшаштирмаймиз. 300 гектар майдондаги авжи пастроқ ғўзани алоҳида парвариш қиляпмиз. Шу билан бирга пахта йиғим-теримига ҳозирдан пухта тайёрлик кўрмоқдамиз.

Колхозимиз коммунистлари ва комсомоллари, ҳамма пахтакорлар белларини тағин ҳам маҳкамроқ боғлаб, ваъдага албатта вафо қиламиз, бунинг учун асаднинг сўнгги кунларида ва сумбулада ҳосилни кўпайтириб, барвақт пишириб оламиз, дейптилар. Ваъдага вафо қилиш учун эса мана шу долзарб кунларда ғўзамизни ҳар куни бир яшнатиб, қуёш, ҳаво, сув ва озуқадан тўла баҳра олишини таъминлаймиз.

У ТАН — МОСКВА ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИНИНГ ЮРИДИК ФАНЛАР ФАХРИЙ ДОКТОРИ

МОСКВА, 30 июль. (ТАСС). Москвада меҳмон бўлиб турган Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бош секретари У Тан бугун М. В. Ломоносов номидаги Москва Давлат университетига борди.

Университет ректори академик И. Г. Петровский У Тан Москва Давлат университетининг юридик фанлар фахрий доктори қилиб сайланганлиги тўғрисидаги дипломни илмий кенгаш залида профессор-ўқитувчилар состави, студентлар, совет ва чет эл журналистлари ҳозирлигида унга топширди.

У Тан Москва Давлат университетининг юридик фанлар фахрий доктори бўлишдек юксак шараф учун чин кўнгилдан миннатдорчилик ва ташаккур билдирди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бош секретари ҳурматли меҳмонлар китобига қуйидаги сўзларни ёзиб қолдирди: «Мен бу улуғвор университет хотирасини ҳамиша ёдимда сақлайман».

ТУРМУШИМИЗ СЕРМАЗМУН БЎЛСИН!

Шонли Коммунистик партиямиз раҳнамолигида халқимиз моддий фаровонлигини ошириш йўлида жуда катта ишлар қилиняпти. Бир вақтлар Бухоро амирлигининг қолоқ ўлкаси бўлган Сурхондарё эндиликда беқиёс даражада ўзгариб кетди. Вайроналар ўрнида обод қишлоқлар қад кўтарди, саҳролар ва чўл-биёбонлар экинзорларга айлантирилди, нефть ва кўмир конлари ишга туширилди, қудратли механизация билан таъминланган коллектив хўжаликлар вужудга келтирилди. Инқилобгача саводхонлар бармоқ билан саналган бу ўлкада маориф равнақ топди, маданий революция амалга оширилди. Эндиликда кино, кутубхона ва радио бўлмаган биронта ҳам қишлоқ йўқ.

КПСС Программаси ва партиямиз Марказий Комитетининг июнь Пленуми қарорлари билан қуролланган областимиз партия ташкилоти коммунистик жамият кишисини тарбиялаш соҳасида катта ишларни амалга оширмоқда. Идеология ишининг барча форма ва воситалари моддий ноз-неъматларни кўпайтириш учун курашаётган жамият аъзолари ўртасида коммунистик ижтимоий муносабатларни шакллантириш, янги инсонни тарбиялашдек олижаноб мақсадга қаратилган. Моддий турмушнинг яхшиланиб бораётганлиги туфайли кишиларда ўз маънавий дунёсини бойитиш учун тобора катта эҳтиёж туғилмоқда. Улар ўзларининг ғоявий-сиёсий билимларини, меҳнат малакаларини ошириш тўғрисида кўпроқ ўйлайдиган бўлиб қолдилар. Партия ташкилотлари уларнинг ана шу эҳтиёжларини сезгирлик билан ҳисобга олмоқдалар. Бу йил область бўйича 41164 кишининг сиёсий маориф шохобчаларида ўз сиёсий-иқтисодий билимларини оширганлиги бунинг далилидир.

Шу кунларда область саноат корхоналари, қурилиш ташкилотлари, колхоз ва совхозларда кўп сонли пропагандист, агитатор, лекторлар отряди меҳнаткашлар ўртасида катта сиёсий-тарбиявий ишларни олиб бормоқда, коммунизм идеяларини, партия ва ҳукуматимизнинг кундалик сиёсатини, илғорлар тажрибасини кенг пропаганда қилмоқда, кишиларни коммунизм ишига садоқат, ватанпарварлик, интернационализм, коллективизм, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш руҳида тарбияламоқда. Кишиларимиз коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодекси принципларини ўзларида тобора кўпроқ мужассамлаштирмоқдалар. Ижтимоий бурчни юксак даражада ҳис этаётган, жамоат бойлигини кўпайтириш йўлида астойдил хизмат қилаётган, жамият манфаатини ўз шахсий манфаатларидан устун кўраётган олижаноб кишилар тобора кўпаймоқда.

Денов бошқармасидаги генерал Собир Раҳимов номли колхоз аъзоси Қурбон Жўраев иккинчи марта қолоқ бригадага ўтиб ишлаётир. Шўрчи бошқармасидаги «Коммуна» колхозининг комплекс механизациялашган бригадаси бошлиғи, моҳир механик-ҳайдовчи Шоймардон Қудратов ўз бригадаси майдонида етиштирилган пахтани териб олиш билан бирга, қўшни бригадаларга ҳам ёрдам берди. У бошлиқ бригада аъзолари қолоқ бригадаларга кўмаклашмоқдалар. Шу бошқармадаги «Ленинград» колхозининг машҳур механизатори, пахтачиликни механизациялаштириш учун кураш байроқдорларидан бири Тоғай Абдусамадов колхоз инженерлиги вазифасидан бригадага раҳбарлик қилишга ўтди. «Ҳазорбоғ» совхозининг механик-ҳайдовчиси О. Худойназаров, «Янгиобод» совхозининг механизатори С. Продан, Термиз бошқармасидаги Жданов номли колхоз бригада бошлиғи К. Аннаев, Сариосиё бошқармасидаги «Янги рўзғор» колхозининг бригада бошлиғи А. Сайриддинов, Ленин номли колхоз бригада бошлиғи Ш. Мусаев ўртоқлар сингари юзлаб-минглаб кишилар қиёфасида давримизнинг ажойиб фазилатлари барқ уриб турибди.

Ҳозирги пайтда далаларда ижодий меҳнат авжида. Қишлоқ меҳнаткашлари мўл пахта, дон, сабзавот ва бошқа маҳсулотлар етиштириш учун қизғин кураш олиб бораётирлар. Ана шу зарбдор меҳнат палласида партия ташкилотлари ғоявий-тарбиявий, маданий-маиший хизмат кўрсатиш ишларини меҳнат жўш ураётган жойларга кўчирганлар. Бу соҳада Денов бошқармасидаги генерал Собир Раҳимов номли колхоз партия ташкилотининг иши айниқса диққатга сазовордир. Колхоз партия ташкилоти Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIII пленуми қарорларига жавобан меҳнаткашларнинг турмуш маданиятини юксалтириш билан тобора кўпроқ шуғулланаётганлигини табрикласа бўлади. Партия ташкилоти бу ишни аввало дала шийпонларидан бошлади. Чунки колхозчилар кўп вақтларини далада ўтказадилар. Шунинг учун ҳам колхозчиларга турмуш маданиятини ўргатиш учун худди шу ерда катта имконият бор.

Идеология ва ҲАЁТ

Шўрчи бошқармасидаги Жданов номли колхозда ташкил этилган турмуш маданияти мактаби яхши иш қилди. Бутун колхозчилар, биринчи навбатда хотин-қизлар мактабга таклиф этилди. Уларга рўзғорни қандай тутиш, бола тарбияси каби муҳим нарсалар ўргатилди. Область партия комитети ана шу мактаб базасида колхоз раислари, совхоз директорлари, маданият ва маориф ходимлари, ишлаб чиқариш бошқармалари ва уларнинг партия комитетлари раҳбарларининг, бошланғич партия ташкилотлари секретарларининг семинарларини ўтказди ва ҳар бир хўжаликда ана шундай мактаб ташкил этишни тавсия этди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XIII пленуми қарорларига жавобан область партия ташкилоти турмушдаги маданиятсизлик, оиладаги тенгсизликнинг айрим кўринишларини тугатиш учун конкрет тадбирларни амалга оширмоқда. Бу ишга қишлоқ зиёлиларини актив жалб этиш муҳим аҳамиятга эга. Улар қишлоқда билим билан бирга юксак маданият тарқатувчи чароғбонлардир. Бироқ, турмуш маданиятини юксалтириш учун курашда ҳамма интеллигентлар ҳам қишлоқ меҳнаткашларига намуна бўлаётирлар, дейиш қийин. Ҳеч шубҳа йўқки, улар студентлик даврларида — олий ўқув юрти даргоҳида озода кийинганлар, юриш туришда маданият қоидаларига риоя қилганлар, жамоат ишларида, бадиий ҳаваскорлик ва спорт тўгаракларида актив қатнашганлар. Лекин баъзибир зиёлилар ўқишни битириб ишга келгач, оилада ва ижтимоий ҳаётда бошқачароқ йўл тутадилар. Ўз билимларини оширишга бефарқ қарайдилар, уст-бошларига ҳам тузукроқ эътибор қилмайдилар. «Колхозчилик» деб ўзларини юпатиб юрадилар, маданий ҳаётга, спорт ўйинларига қатнашишни ўзлари учун гўё ор деб биладилар. Баъзи интеллигентлар характеридаги бундай «ўзгариш» билан сира келишиб бўлмайди. Шунинг учун ҳам ҳаётда шахсий намуна кўрсатиш тўғрисида интеллигентларга нисбатан талабчанликни ошираётган партия ташкилотлари жуда тўғри қиляптилар.

Аҳоли ўртасида атеистик пропагандани кучайтирмай, диний сарқитларга қарши муросасиз кураш олиб бормай туриб, турмуш маданиятини юксалтириш, янги инсонни тарбиялашдек муҳим вазифани муваффақиятли ҳал этиб бўлмайди. Бу масала ҳамиша область партия ташкилотининг диққат-марказида турибди. Руҳонийлар ва динга ишонувчилар билан алоҳида, яккама-якка ишлашга эътибор кучайтирилмоқда. Бу ишда марксча-ленинча таълимот билан, илмий атеизм билан пухта қуролланган атеистларимиз дин намояндалари устидан ғолиб чиқяптилар. Ислом дини таълимотининг сохталигини мулла, эшон, фолбин ва текинхўрларни жамоатчилик олдида рад қилиб бўлмайдиган фактлар асосида фош этмоқдалар. Ҳужумкор пропаганда таъсирида кўпгина руҳонийлар диндан юз ўгириб, ижтимоий фойдали меҳнат билан шуғулланяптилар. Масалан, Шўрчи бошқармасидаги Киров номли колхоз партия ташкилоти бу ердаги айрим руҳонийларга атеист лекторларни биркитиб қўйди. Улар қунт-сабот билан иш олиб бордилар. Колхоз территориясида яшаб, айрим кишиларни диний ақидалар билан лақиллатиб, текинхўрларча кун кўриб юрган Янгибой халфа атеист-лектор Шоймардановнинг, Тожи халфа партия ташкилотининг секретари Тўраевнинг олиб борган сиёсий тушунтириш ишлари туфайли руҳонийликдан воз кечдилар. Ҳозир уларнинг иккаласи ҳам колхозда ишламоқда.

Область партия комитети, ишлаб чиқариш бошқармалари партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотларининг эътиборини динга қарши муросасиз кураш олиб боришга, атеистик пропаганданинг ҳужумкорлиги ва таъсирчанлигига эришишга кўпроқ жалб этмоқда. Ишлаб чиқариш бошқармалари партия комитетларининг бу соҳада олиб бораётган ишлари вақт-вақти билан область партия комитетининг бюросида муҳокама қилинмоқда. Камчиликларни бартараф этиш учун амалий ёрдам берилмоқда. Бошқарма партия комитетлари эса ўз навбатида бошланғич партия ташкилотларининг бу масала тўғрисидаги ҳисоботларини мунтазам эшитиб турмоқдалар.

Турмуш маданиятини юксалтириш, янги замон кишисини тарбиялаш фақат идеология ходимларининггина эмас, балки барча коммунистлар, хўжалик раҳбарлари, бутун жамоатчиликнинг жонажон ишидир. Область партия комитетининг яқинда бўлиб ўтган пленумида аҳоли турмуши маданиятини юксалтириш, эскилик сарқитларига қарши курашда область партия ташкилоти олдида турган вазифалар атрофлича муҳокама қилиниб, тегишли қарор қабул қилинди. Область партия ташкилотларининг бутун диққат-эътибори КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми ва Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг XIII пленуми қарорларини изчиллик билан амалга оширишга қаратилган. Партия ташкилотлари коммунизмнинг моддий-техника базасини яратаётган жамият аъзолари ўртасида коммунистик ижтимоий муносабатларни шакллантириш, турмуш маданиятини юксалтириш, янги инсонни тарбиялашдек муҳим ишда идеология ишининг барча форма ва воситаларидан моҳирона фойдаланадилар.

Ҳ. АЗИМОВ,
Ўзбекистон КП Сурхондарё область комитетининг секретари.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг шонли 40 йиллиги шарафига мусобақани авж олдираётган Қўқон суперфосфат заводи коллективи 7 ойлик топшириқни муддатидан илгари бажарди. Ўзбекистон, Тожикистон ва Қирғизистон далаларига юзлаб тонна аммонийлашган суперфосфат жўнатилди. Сульфат кислотаси цехининг инженери ўртоқ А. Абдуллаев раҳбарлик қилаётган коммунистик меҳнат сменаси аъзолари айниқса яхши натижаларга эришмоқда. Суратда (юқоридан пастга): суперфосфат цехи аммонийлаштириш бўлимининг илғор ючниси А. Саримсоқов, ёрдамчи аппаратчи Н. Блинский, Д. Холматов, аппаратчи А. Усмонов ва унинг ёрдамчиси В. Рибаков ўртоқлар.

Г. Бойко фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЮҚОРИ ВОЛЬТЛИ ЯНГИ ЛИНИЯ

ФАРҒОНА, 29 июль. (ЎзТАГ). Оҳангарон билан Фарғона ўртасидаги юқори вольтли электр линияси қурилишида ҳал қилувчи кунлар бошланди. Баланд Қурама тоғ тизмаси орқали ўтадиган сўнгги бир неча ўн километр трасса эгалланмоқда.

582 та қирқ метрли тирговичдан 440 таси монтаж қилинди ва ўрнатилди. Бутун трассанинг деярли учдан бир қисмида ҳозирдаёқ сим тортилиб бўлди.

Икки юз ўн беш километрли электр магистрали қурилишини тезроқ тугалламоқ учун қурувчилар айни вақтда Фарғона томонидан ҳам иш олиб бормоқдалар. Бу ерда, шаҳар четкасида, пасайтириш подстанцияси қурилмоқда.

«Средазэлектросетьстрой» трестига қарашли қирқ еттинчи механизациялашган колоннанинг Борис Вахрушев ва Иван Тупицин бошлиқ линиячилар комплекс бригадалари юқори вольтли линия тортишда фидокорона меҳнат намуналарини кўрсатмоқдалар. Бу аҳил коллектив смена топшириғини 150-170 процент бажармоқда.

МЕҲНАТ ШАРОФАТИ

Меҳнат — бахт-саодат, фаровон ҳаёт манбаи! Самарали меҳнат туфайли Ҳазорасп бошқармасидаги Нариманов номли колхоз хўжалиги мустаҳкамланиб, колхозчилар ҳаёти фаровонлашмоқда.

Колхозда механизациядан ва химия фани ютуқларидан самарали фойдаланиб, пахтадан муттасил юқори ҳосил олинмоқда. Мўл ҳосил катта даромад келтирмоқда. Илғор механизаторлар, сувчилар, чорвадорлар ҳар ой 120-150 сўмдан ҳақ олмоқдалар. Бунинг натижасида хўжалик территориясида янгидан-янги уй-жой ва жамоат бинолари кўплаб қурилмоқда. Сўнгги йилларда 420 та чиройли уй-жой биноси фойдаланишга топширилди.

Қишлоқда ҳар куни кинофильм кўрсатилаётир. Ҳар хонадонда радио овози янграйди. Мингдан ортиқ хонадон радиоприёмникка, юзлаб хўжалик телевизорга эга. 1200 дан ортиқ хонадонда Ильич нурлари порлаб турибди. 200 дан кўп уйда эса «зангори аланга» ёняпти.

Колхозда ҳаммом, кирхона, сартарошхона, меҳмонхона, туғруқхона бор. Яқинда колхозчилар дам олиш уйи фойдаланишга топширилди. Янги ошхона ва новвойхона қурилаётир.

— Колхозда маданий ҳаёт, — дейди колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Искандар Дўсов, — равнақ топиб турмуш фаровон бўляпти. Бу, деҳқон меҳнатининг шарофатидир.

«Совет Ўзбекистони» мухбири.

АКА-УКА БИКОВЛАР СУШИЛКАСИ ЯСАЛМОҚДА

ҚЎҚОН, 29 июль. (ЎзТАГ). Қўқондаги «Большевик» механика заводининг коллективи фарғоналик усталар — ака-ука Дмитрий ва Тимофей Биковлар яратган пахта сушилкаларининг дастлабки қисмини тайёрлади. Агрегатлар фойдаланиш учун ғоят қулайдир.

Қўқонлик машинасозлар пахта йиғим-теримига қадар ўзбек пахтакорлари учун юзта ана шундай сушилка тайёрлаб берадилар.

ХАЛҚЛАР ХОҲИШИГА ҚАРШИ

АПН

БИРИНЧИ ЖАҲОН УРУШИ БОШЛАНГАНИГА ЭЛЛИК ЙИЛ ТЎЛДИ

Халқларнинг хоҳиш-иродасига қарамай Европа давлатлари ҳамда бошқа давлатлар биринчи жаҳон уруши гирдобига ташлангандан буён ярим аср вақт ўтди. 1914 йилнинг август кунларида Европа марказида кўтарилган бу уруш олови ғоятда кенг доирани ўз ичига олиб, жуда кўп мамлакат ва халқларни ўз оғушига тортди. Дастлабки кунларда 13 мамлакат уруш олиб борган бўлса, охирига келиб урушда 33 давлат иштирок этди.

Урушувчи мамлакатлар сафарбарлик эълон қилиб жуда қисқа бир муддатда 10 миллионга яқин кишини қуроллантирди, ҳаммаси бўлиб деярли 18 миллион киши урушга йўлланди. Қурол-яроғ ва жанговар техникани тайёрлаб бериш учун ҳарбий ишлаб чиқаришни ниҳоятда кенгайтириш зарур бўлиб қолди. Тўп, милтиқ, пулемёт, самолёт, ўқ-дори, ва уруш олиб бориш учун зарур бошқа воситаларни ишлаб чиқариш кўпайди. Хуллас урушувчи давлатларнинг бутун экономикаси ҳарбий изга кўчирилган эди.

Уруш 4 миллион квадрат километр территорияни ўз ичига олди. У ҳамма ерни вайрон-талқон қилиб юборди, қурбонлар бериш ва моддий нобудгарчилик жиҳатидан инсоният тарихида бўлиб ўтган барча урушлардан ҳам ошиб тушди.

Жангу жадал ва кураш тўрт йилга чўзилди. Халқлар тўрт йил оч-яланғоч ва муҳтожликда ҳаёт кечиришга мажбур бўлдилар. Бутун уруш давомида сафарбар этилган 74 миллион кишидан 10 миллионга яқини ўлдирилди ва оғир яраланишдан ҳалок бўлди, 20 миллион киши ярадор бўлди, 10 миллион киши вабо ва очликдан ўлиб кетди. Минглар-ча шаҳар ва қишлоқлар вайрон қилинди, ёндирилди, миллион-миллион одамлар ва болалар майиб этилди, хону монидан ажралди, етим қолди. Урушнинг оғир юки халқ оммасини ҳаддан ташқари қашшоқлаштириб юборди. Урушувчи давлатларнинг бевосита уруш харажатлари ўша вақтдаги баҳо бўйича 208 миллиард долларни ташкил этди.

Бу даҳшатли хунрезлик қай сабаблардан келиб чиқди?

1914 йилда рўй берган машъум воқеаларга қадар жаҳонда бир-бирига қарама-қарши ҳарбий-сиёсий тўдалар вужудга келди. Эски мустамлакачи давлатлар: бир томондан Англия ва Франция ҳамда иккинчи томондан, мустамлака халқларни талаб-тортқилашдан четда қолган ва жаҳонда ягона ҳукмрон бўлишга интилаётган Германия ўртасида кескин қарама-қаршилик вужудга келди. Германия империализми томонидан зўрлик билан жаҳонни қайта тақсимлаш масаласи, бозор учун, бойликларни ташиб олиб чиқиб кетиш ҳуқуқига эришиш учун, бошқа халқларни эзиш ва эксплуатация қилиш учун кураш масаласи кун тартибига қўйилган эди. Аввал Германия Австро-Венгрия ва Италия билан иттифоқ тузди. Бунга қарама-қарши суратда Франция, Англия ва Россия, кейинчалик АҚШ қўшилган иттифоқ вужудга келди. Бу Антанта деб аталди.

Ўз олдига Европада ҳукмрон бўлиб олиш мақсадини қўйган герман империализми дастлаб Англия, Франция, Бельгия ва Голландияни тор-мор келтиришга, уларнинг мустамлакаларини эгаллаб олишга, кейин эса Россияни маҳв этиб, ундан Польшани, Украинани ва Болтиқбўйини тортиб олишга интилар эди. Герман империализми бундан ташқари Болқонда ўз мавқеини мустаҳкамлаб олиш мақсадини ҳам назарда тутарди.

Австро-Венгрия Сербия ва Черногорияни босиб олишга эришди, Туркия эса рус Закавказьесини забт этишни мўлжаллар эди. Англия буржуазияси ўз мустамлака ҳукмронлигини сақлаб қолиш учун жаҳон бозорида ғоятда кучли ва хавфли бўлган рақибини тор-мор келтиришни, Туркиядан Мессопотамия ва Палестинни тортиб олиш ҳамда Мисрда ўз мавқеини мустаҳкамлаб олишни умид қиларди.

Франция Эльзас ва Лотарингияни ўзига қайтариб олишни ҳамда Саар ҳавзасини босиб олишни мўлжаллар эди. Россия Галицияни ўзиники қилиб олиб, Туркияни Англия билан тақсимлаб, рус ерларини Ўрта ер денгизигача олиб чиқишни истар эди.

Европадан анча олисда жойлашган Япония йирик давлатлар ўртасидаги урушдан фойдаланиб, Хитойни талаш, Узоқ Шарқдаги Германия мустамлакаларини ўзиники қилиб олиш ва АҚШ билан урушга тайёргарлик кўриш режасини тузган эди.

Барча мамлакатларнинг империалистлари жаҳон урушига тайёрланар эканлар, фақат босқинчилик мақсадларини амалга ошириш билангина чекланмаган эдилар. Уларнинг мўлжалига кўра, уруш Европа мамлакатларида ўсиб бораётган революцион ҳаракатларни, мустамлакалардаги миллий-озодлик курашларини бостириши керак эди. Уруш илҳомчилари фронтларда революцион ишчилар синфи қириб ташланади ва уларнинг бирлиги парчаланиб кетади, деб умид қилишган эди.

Урушга халқлардан яширин равишда тайёргарлик кўрилди. Генерал штаблар ўз давлатларининг буйруғи билан қўшинларининг ҳаракат планларини ишлаб чиқдилар. Улардан кўпчилиги авантюристик характерга эга эди. Шлиффен плани деб аталган Кайзер бош штаби томонидан ишлаб чиқилган уруш плани ўзининг авантюристлиги билан бошқалардан жуда фарқ қиларди. Бу планга мувофиқ бир ярим-икки ой мобайнида Франция ва Англияни тор-мор келтириш, кейин тезликда Россияни тугатиш назарда тутилар эди.

В. И. Ленин бошчилигидаги большевиклар партияси пролетар интернационализми байроғини, революцион кураш байроғини баланд кўтариб чиқди. У рус ва халқаро пролетариатга урушдан қутулишнинг бирдан-бир тўғри йўлини кўрсатди. Большевикларнинг давлатларнинг енгилиши тўғрисидаги, империалистик урушни гражданлар урушига айлантириб юбориш ҳақидаги чақириқлари адолатсиз, таловчиликдан иборат империалистик урушга қарши курашда халқ оммасини ғоявий жиҳатдан қуроллантирди.

Уруш ниҳоятда чўзилиб кетадиган бўлди. У ўз илҳомчилари, ташкилотчилари ва ташаббускорларининг умидларини чиппакка чиқарди. Йирик монополияларнинг корчалонлари ва империализм идеологлари бу урушнинг ўша пайтдаёқ чуқур кризисни ўз бошидан кечираётган капиталистик системанинг бусбутунлигига путур етказишини сира кутмаган эдилар. Россияда Улуғ Октябрь социалистик революцияси бўлиб ўтиб, ишчилар синфи ва меҳнаткаш деҳқонлар ғалаба қозонган бир пайтда ҳам фронтларда ҳали уруш овозлари тинмаган эди. Капиталистик системанинг ягона занжири узилди ва унинг энг муҳим звеноси ҳисобланган Россия ундан ажралиб чиқди. Дунёда биринчи социализм мамлакати вужудга келди. Россия революцион оммасининг намунаси бошқа мамлакатларда ҳам революцион ҳаракатнинг кўтарилишига олиб келди. Бу эса урушнинг тугашини тезлаштирди.

Урушнинг бош сабабчиси бўлган Германия ғоятда оғир талафот кўрди ва тор-мор келтирилди. Австро-Венгрия мағлубиятга учради ва бўлиниб кетди.

Европада янги суверен давлатлар: Чехословакия, Венгрия, Австрия, Польша, Югославия, Финляндия вужудга келди. 1919 йилда тузилган Версаль ва Сен-Жермень тинчлик шартномаси билан Германия ва Австро-Венгрия устидан қозонилган ғалаба шунчаки юзаки мустаҳкамланиб қўйилган бўлди. Бироқ, Англия ва Франция империалистлари Версаль шартномасига биноан Совет Россияси билан курашиш ҳамда революцион ҳаракатни бостириш учун Германияга қуруқликда армия сақлашга рухсат бердилар.

Уруш ўз иттифоқчилари билан бир қаторда ўз душманларига ҳам қурол-яроғ етказиб турган Америка монополияларига катта фойда келтирди.

Тўрт йиллик қонли уруш унда иштирок этган мамлакатларнинг хўжалик ҳаётида вайронгарчиликлар келтирди ва буржуазиянинг бойиши, Совет Россиясига қарши қаратилган турли хил шартномаларнинг тузилиши жаҳондаги қарама-қаршиликларни тугатмади, балки тағин ҳам чуқурлаштириб юборди ҳамда иккинчи жаҳон урушига тайёрланишга хизмат қилди.

Йирик герман саноатчилари томонидан боқиб семиртирилган ва Ғарбнинг реакционерлари томонидан қутуртирилган немис фашизми яна йигирма йилдан кейин янги жаҳон урушини бошлаб берди. Унинг найзаси дунёда биринчи социализм мамлакати — Совет Иттифоқига қаратилган эди. Маълумки, иккинчи жаҳон уруши узоқ давом этди ва ғоятда шиддаткор ўтиб, катта қурбонлар ҳамда талафотларга сабабчи бўлди. Агар биринчи жаҳон урушида йўқотилган кишиларнинг умумий сони 45 миллионга етган бўлса, иккинчи жаҳон уруши 75 миллион кишининг ястиғини қуритди. Иккинчи жаҳон урушида қилинган иқтисодий ҳаракат тўла бўлмаган маълумотларга қараганда 1380 миллиард доллардан ҳам кўп маблағни ёки биринчи жаҳон уруши харажатидан 6,5 баравар кўп маблағни ташкил этди.

Империализмнинг инқирозга юз тубан кетиши иккинчи жаҳон урушининг энг муҳим ҳарбий-сиёсий якунидир. Қонли воқеалар гирдобига тортилган халқлар адолатсиз империалистик урушларнинг моҳияти ва мақсадларини ўз тажрибаларида билдилар ҳамда қатор мамлакатлар социалистик тараққиёт йўлига кириб, капитализмдан тамомила юз ўгирдилар. Эндиликда бутун социалистик давлатлар ҳамдўстлиги вужудга келиб, тинчлик учун курашда ҳал қилувчи куч бўлиб қолдилар.

Иккала жаҳон урушининг тарихи империализмнинг, йирик монополистик бирлашмалар корчалонларининг кўплаб қурол-яроғлар ишлаб чиқариб бойлик тўплашдан иборат туб моҳиятини очиқ-ойдин кўрсатиб, исботлаб берди.

Империалистик мамлакатларнинг реакцион кучлари яна жаҳон урушини тайёрламоқдалар. Қуролланиш пойгасини уюштириб пировардида ғоят хунук оқибатларни вужудга келтирувчи ракета-ядро уруши бошлаш ниятида тинчликка таҳдид қилмоқдалар.

Жаҳонда иғвогарликлар ва конфликтлар аслда тугатилмаяпти. Мисрга қарши қаратилган империалистик агрессиянинг, Кариб денгизида вужудга келган кризис ва Вьетнамдаги урушларнинг сабаблари ҳаммага маълум. Буларнинг ҳаммаси бир калаванинг турлича учларидир. Ақлдан озган ашаддий империалистлар ядро қуролини ишга солишга даъват этмоқдалар. Уруш оловини ёқувчилар ва барча кўринишдаги иғвогарлар, афтидан, 1964 йил бу 1914 йил эмаслигини англашга ожизлик қилаётганга ўхшайдилар. Эндиликда замонлар бошқача бўлиб кетган.

Халқаро аренада синфий кучларнинг нисбати ҳам бошқача. Иккинчи жаҳон урушидан кейин қудратли социалистик система вужудга келди, капиталистик мамлакатларда революцион ҳаракатлар ғоятда кучайиб кетди, миллий-озодлик ҳаракатлари чинакам тарихий ғалабани қўлга киритди. Бугунги кунда тинчликсевар кучларнинг иттифоқи империализмни тийиб қўйишга, унинг янги жаҳон уруши бошлашига йўл қўймасликка қудрати етади. Бу ҳол коммунистик ва ишчи партияларнинг планетамизда социализм тўла ғалаба қозонгунча ҳам урушнинг олдини олиш мумкин деган энг муҳим хулосани чиқаришларига ёрдам берди.

Империалистлар энди халқлар тақдири устидан ҳукмронлиқ қилолмайдилар.

Ҳар қандай агрессорни жиловлаб қўя оладиган етарли воситаларга эга бўлган қудратли социалистик лагерь кучлари тинчликни ҳимоя қилиб турибди. Социалистик давлатлар халқлари билан биргаликда Ер юзидаги барча прогрессив, соф виждонли кишилар янги уруш очилишига қарши чиқмоқдалар. Бу эса тинчлик иши ғалаба қилишининг гаровидир.

И. ЖЕЛТИКОВ,
ҳарбий фанлар кандидати.

РЕСПУБЛИКАМИЗДАГИ жуда кўп мактаблар ўқувчиларни кутиб олишга тахт қилиб қўйилди. Суратда: Янгийўл районида қуриб тугалланаётган мактаб биноси.

И. Глауберзон фотоси.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Матбуот давлат комитети раисининг биринчи ўринбосари Василий Федорович **Архангельский** республика матбуоти, нашриёт иши ва полиграфияни ривожлантириш соҳасидаги кўп йиллик самарали ишлари учун ва туғилган кунига 60 йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ • 2
1 АВГУСТ 1964 ЙИЛ
№ 178 (12.832).

ҚИРҚ ЦЕНТНЕРНИ КЎЗЛАБ

Рўзимат Мадаминов одатдагича бугун ҳам барвақт уйғониб, далага йўл олди. У пахтазор оралаб бораркан, ғуж-ғуж гуллаган ва кўсаклаётган ғўзаларга ҳавас билан боқарди. У ҳар туп ғўзани авайлаб ушлаб кўрар, гул ва кўсакларини санаб, ён дафтарчасига алланималарни ёзиб қўярди:

— 60 центнерга яраша ҳосил етиштириляпти, — Рўзимат Мадаминовнинг лаблари шивирлади, — мана, ғўза тупларининг кўпчилигида 9-10 тадан гул, 4-5 тадан бўлиқ кўсак бор. Агар қатор ораларини ишлаш худди ҳозиргидай давом эттирилаверса, август ойининг охирларигача ҳар туп ғўзанинг 20-22 тадан кўсак тугишига эришиш мумкин. Ҳа, Сафоев бригадаси аъзолари чинакамига меҳнат қилишяпти, пахтакорлик шарафини қадрлашяпти. Қандини урсин!

Мадаминов шу гапларни хаёлидан ўтказди-да, бошқа бригадага бормоқчи бўлиб даладан чиқди. Узоқдан бир группа колхозчилар кўринди.

— Раисимиз бугун ҳам ҳаммадан олдин пахтазорга чиқибди, — деди кимдир.

— Тўғри айтасиз. Бир бугун эмас, раисимиз кунда шундай.

Мадаминов машинага ўтираётиб, бригада бошлиғи Сафоевга дуч келди.

— Ҳорманг бригадир! — деди раис ҳазиломуз кулиб, — далага энди чиқяпсизми?

— Қуёш энди кўтарилди-ку, раис ака, — деди бригадир қизариб, ҳар куни ҳам қуёш кўтарилиши билан далага чиқяпмиз-ку.

— Ундан барвақтроқ чиқиш имконияти йўқми?

— Имкониятимиз бор. Аъзоларимизга ҳамма нарсани колхоз етказиб беряпти. Керак бўлган маҳсулотни олиш учун бозорга қатнаб юрмаймиз. Ҳамма қулайликлар мавжуд. Эртадан бошлаб қуёшдан ҳам барвақтроқ уйғониб, далага чиқишга ҳаракат қиламиз.

Бригадирнинг бу гаплари раисни қувонтирди. Шунинг учун ҳам у ортиқча гапириб ўтирмай, хайрлашиб, бошқа бригадага ўтиб кетди.

7- бригадада у пайкал оралаб, трактор изидан юрди, культивациянинг сифатини текширди. Культиватор пичоқлари ўтни яхши қирқмаётган экан. Раис тракторчига қараб қўл силтади. Тракторчи Собиржон «пўлат от»ини тўхтатиб, иргиб тушди-да, раиснинг ёнига келди.

— Ўт ўлмай қоляпти-ку, Собиржон?

Собиржон культиваторнинг у ёқ бу ёғини текшира кетди. Раис ҳам енгини тирсагигача шимариб, ёрдамлашди. Орадан сал вақт ўтмай культиватор бегона ўтларни таг-томири билан қирқиб кетадиган даражада регулировка қилинди. Собиржон рулга ўтирар экан, тракторни юргизиб орқасига ўгирилди. Культиватор ерга чуқур кириб борар ва ўтларни батамом қирқиб кетарди.

Колхоз раиси Собиржон билан хайрлашиб, нариги картага ўтди. Бу ерда Машариф Отажонов ғўзаларга сув тараётган эди. Раис сувчи билан дилдан гаплашиб, унинг ишларини анча вақтгача кузатиб турди. Сўнгра баъзи эгатлар бостириб суғорилаётганлигини айтди.

— Ғўзани кўллатиб юборсангиз ниҳолларни эзиб қўясиз, — деди у Отажоновга, — ғўза ўсишдан қолади, камҳосил бўлади.

— Бу ерга сув кечаси таралган, сал мизғиб қолибман...

— Чироқ йўқми? — сўради раис.

Сувчи икки кишига битта чироқ берилганлигини айтди.

Рўзимат Мадаминов бу ҳақда ён дафтарчасига белги қўйди-да, сувчининг ишларига муваффақият тилаб, бошқа бригадалар томон йўл олди. У Ҳабибулла Ниёзматов бошлиқ бригада далаларини ҳам кўздан кечирди, авжи паст ғўзаларни кўриб жуда ранжиди. Ахир, июль ойи ҳам ўтиб кетяпти, лекин бу бригадада ҳали ҳам ҳосилга кирмаган, яхши гулламаган ғўзалар анча борга ўхшайди. Ана шу ғўзаларни тез ривожлантириб олиш лозим. У бригада бошлиғига гап қотди:

— Ўсишдан орқада қолган майдонлардаги ғўзаларингизни бугундан бошлаб озиқлантиришга киришинг. Қанча маҳаллий ўғит керак бўлса, етказиб берамиз. Уни «шарбат» қилиб оқизиш керак. Шундагина бу ғўзаларни ҳам серҳосил қилиб олишингиз мумкин.

Бу гап бригада бошлиғига жуда маъқул тушди. Раис қайтгач, орадан икки-уч соат вақт ўтмай маҳаллий ўғит ортган икки машина Ниёзматов бошлиқ бригада даласига қатнай бошлади...

— Барака топсин раисимиз, — дейишди бригада аъзолари.— Оғир дамларда ҳамиша ёрдамга келади.

...Рўзимат Мадаминов тиниб-тинчимайдиган колхоз раисларидан. У колхоз ишлаб чиқаришининг ҳар бир участкаси билан қизиқиб боради. Кўпинча далада — иш бошида бўлиб, колхозчиларнинг талаб ва эҳтиёжларига қулоқ солади, фикрлашади. Бажарилган ишни ўз кўзи билан кўриб, ёки активлар орқали текширтириб ишонч ҳосил қилгач, бошқа юмушларга қўл уради.

Рўзимат Мадаминовнинг бу колхозга раис бўлиб келганига беш йил бўляпти. Шу йиллар давомида у колхозчилар билан, олтин далалар билан иноқлашиб, дўстлашиб қолди. Бутун кучини, ғайратини колхоз ишлаб чиқаришини ривожлантиришга бағишлади. Илгари қолоқ ҳисобланган бу хўжалик кейинги йилларда илғорлар қаторига чиқиб олди. 1960 йили гектаридан 29 центнерга етказиб пахта ҳосили олинди. Ўтган йили эса 1191 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 36 центнердан «оқ олтин» топширилди.

Колхоз аъзолари бу йил гектаридан 40 центнердан хирмон кўтаришга аҳд қилганлар. Ғўзалар ҳозиргача уч марта комплекс парваришдан чиқарилди. Барча майдонлардаги ғўзалар бир текис гуллаб, кўсаклаб ётибди. Айниқса ҳосили машиналарда терилиши лозим бўлган 596 гектар майдондаги ғўза алоҳида парвариш қилинмоқда. Бу умумий майдоннинг 50 процентини ташкил этади.

Шу кунларда Хева ишлаб чиқариш бошқармасидаги Фрунзе номли колхозда бўлган ҳар бир киши ижодий меҳнат барқ ураётганлигини, колхоз раисидан тортиб, оддий колхозчигача пахта ишқи билан тўлиб тошганлигини кўриб ич-ичидан қувонади.

Ж. МАҲМУДОВ.

Хатларингизга жавоб берамиз

«ҚИЁ БОҚИЛМАЯПТИ»

Ғаллаорол ишлаб чиқариш бошқармаси партия комитетининг секретари Э. Хидиров имзоси билан олинган жавоб хатида бундай дейилади.

«Совет Ўзбекистони» газета редакцияси юборган «Қиё боқилмаяпти» сарлавҳали хат юзасидан ўтказилган текширишда «Бахмал» совхози ишчиларига маданий-маиший хизмат кўрсатишдаги камчиликлар тўла тасдиқланди. Текшириш якуни муҳокама қилиниб, йўл қўйилган камчиликларни бартараф этиш чоралари кўрилди.

Совхозга малакали киномеханик юборилиб, ҳар куни кинофильмлар намойиш қилинаётир. Ишчилар орасида КПСС Марказий Комитети Пленумлари қарорлари тўғрисида, илмий-атеистик темаларда лекциялар ўқиляпти. Партномнинг бюро аъзолари, Олий Совет ва маҳаллий Советларнинг депутатлари узоқ бўлимларда бўлиб суҳбатлар ўтказяпти. Кинофильмлар кўрсатиш юзасидан график тузилди. Ўқитувчилар, медицина ходимлари СССР Олий Совети сессиянинг қарорлари ҳақида аҳоли орасида суҳбатлар ўтказаётирлар.

ИККИ ЙИЛЛИК ХАШАК

Ленинград бошқармасидаги «Октябрь» колхози чорвадорлари шу йил камида икки йилга етадиган миқдорда ем-хашак жамғариш учун қизғин кураш олиб бормоқдалар. Бу ерда тажрибакор чорвадор Маҳкамбой Камолов бошчилигида махсус бригада ташкил этилган. 35 кишини бирлаштирган ана шу ем-хашак жамғариш бригадаси колхознинг Янги ҳаёт участкасида ҳар куни 6-7 тоннадан хашак жамғаряпти.

— Чорва моллар туёғини кўпайтириш ва маҳсулдорлигини ошириш ишига биз ҳам ўз ҳиссамизни қўшмоқдамиз.— дейди бригадир ўртоқ Камолов. — Бригадамиз аъзоларидан Холматжон Мамажонов, Адашали Умрзоқов, Абдижалил Юсупов, Пўлатжон Юсупов каби азаматлар айниқса жонбозлик кўрсатиб ишламоқдалар. Уларнинг ҳар бири мавсумда 8000 боғдан янтоқ тўплашга сўз берганлар.

М. ЙУЛДОШЕВ.

ПИОНЕР ЛАГЕРЛАРИДА

Хўжамушкент қорли тоғлар орасидаги хушманзара қишлоқ. Мана шу қишлоққа «Главголодностепстрой»нинг 9 та пионерлар лагери жойлашган. Лагерларда ҳозир 5000 дан ортиқ бола дам оляпти.

Т. НОРҚУЛОВ.

●

Оқтошдаги «Связисть» пионерлар лагерида пойтахт алоқа ходимларининг ўғил-қизлари дам олишяпти. Бу ерда икки сменада 500 дан ортиқ пионер ва ўқувчи маданий ҳордиқ чиқариб, янги ўқув йилига куч тўплаяпти.

И. АБДУЛЛАЕВ.

●

Калинин бошқармасидаги «Восток-2» пионер лагерида биринчи ва иккинчи сменада дам олган ўғил-қизлар келгуси йил ҳам шу ерга келишга аҳд қилдилар. Бунинг боиси бор, албатта. 10 дан ортиқ тўгарак, кинотеатр, радиогазета, клуб, спорт майдончаси эркатойлар ихтиёрида.

— Болаларнинг кўнгилли дам олишлари учун лагерда ҳамма нарса муҳайё, — дейди лагерь бошлиғи Г. Я. Ирлин,— улар яхши дам олиб, янги ўқув йилига куч тўплаяптилар.

А. УСМОНОВ.

КАПИТАНЛАР КОМАНДА КУТИШЯПТИ

Чўлқуварлар Мирзачўлнинг сахий бағрида мўл-кўл «оқ олтин» ҳосили етиштиришяпти. Бу йил Сирдарё областининг меҳнаткашлари 415 минг тонналик кўк ўпар хирмон яратиш мақсадида сабот ва матонат кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Ана шу пахтанинг 240 минг тоннаси «зангори кемалар»да териб олинади.

Қўриқ ер пахтакорлари ўтган йили ҳам йиғим-теримни машиналаштиришда жуда катта ғалабага эришган эдилар. Қувондиқ Абдураззоқов, Инобат Охунова, Раъно Аминова, Ғайбулла Урдушев каби «пўлат от» чавандозлари мавсумда 180-200 тоннага етказиб пахта тердилар.

Мирзачўлликлар пахта етиштириш билан боғлиқ бўлган ишларнинг барчасини машиналар елкасига юкламоқдалар. Бу йилги мавсумда кўпгина механик-ҳайдовчилар 200-240 тоннадан пахта териш мажбуриятини олиб, терим агрегатларини аллақачонлар ремонтдан чиқариб қўйдилар.

Сиз бу иккала суратда мирзачўллик механизаторларни — «зангори кема» капитанларини кўриб турибсиз. Улар машина теримига старт бериладиган кунни сабрсизлик билан кўтяптилар.

БИРИНЧИ СУРАТДА: Жиззах бошқармасидаги Ленин номли колхознинг механизатори Я. Қўчқоров (чапдан ўнгга), шу бошқармадаги Жданов номли колхоз механизатори Қ. Шукурова, Акмал Икромов номидаги 26-совхознинг комплекс механизациялашган бригадаси бошлиғи Б. Боймуродов, Жиззахдаги Жданов номли колхознинг механик ҳайдовчиси Г. Аҳадова, Сирдарёдаги Куйбишев номли колхознинг комплекс механизациялашган бригадаси бошлиғи А. Тўйчиев, 2-«Боёвут» совхозининг механизатори И. Қамбаров ҳамда Сирдарё бошқармасидаги Куйбишев номли колхознинг механизатори Э. Собиров ўртоқлар.

ИККИНЧИ СУРАТДА: Жиззахдаги «Коммунизм» колхозининг комплекс механизациялашган бригадаси бошлиғи М. Шукурова, (чапдан ўнгга), 17-пахтачилик совхозининг механик-ҳайдовчиси Б. Отабеков, 6-пахтачилик совхозининг комплекс механизациялашган бригадаси бошлиғи Қ. Абдураззоқов, 1-совхозининг комплекс механизациялашган бригадаси бошлиғи Э. Умрхолов, 6-совхозининг бригадир-механизатори И. Охунова ва Пахтаорол бошқармасидаги Ленин номли колхознинг механизатори У. Оқжигитова ўртоқлар.

Улар чигит униб чиққандан буён ғўза қатор ораларида жавлон урдилар, ҳозир ҳам ҳар туп ғўзани қалб ҳарорати билан парвариш қиляптилар. Сирдарёлик ана шу гвардиячи механизаторлар яна бир неча вақтдан кейин «зангори кема»лар штурвалини моҳирона бошқариб, «оқ олтин» далаларида жасорат кўрсатиб меҳнат қиладилар.

И. ГЛАУБЕРЗОН фотолари.

ЯНГИ МАКТАБ БИНОЛАРИ

Ҳазорасп бошқармасидаги «Москва» колхозида янги мактаб қурилди. Хева бошқармасидаги Беруний номли, Чапаев номли, Калинин номли колхозларда ҳам янги мактаблар қурилиши тез суръатлар билан олиб борилаётир.

ШИФОХОНАЛАР КЎПАЙМОҚДА

Шовот бошқармасидаги «Победа» колхозида 675 ўринли янги касалхона қурилиб фойдаланишга топширилди. Шунингдек, Янгиариқ бошқармасидаги «Ленинизм» колхозида ҳам 50 ўринли касалхона қурилиши тугалланай деб қолди. Шу бошқармадаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозида туғруқхона қуриб битказилди.

С. ИБРОҲИМОВ.
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ҲАММАМИЗ ҲАМ МУРАББИЙ БЎЛАЙЛИК!

АХЛОҚ ТЕМАСИДА

◆ ◆

Халқимизнинг «қуш уясида кўрганини қилади» деган ажойиб мақоли бор. Лекин бизнинг давримизда бу мақол мазмунини тор доирада тушуниб, бола тарбиясида асосий ролни фақатгина оила ҳал қилади, деб хулоса чиқариш, албатта, тўғри бўлмайди. Чунки бола оила билан бир қаторда дастлабки тарбияни боғчада, бошланғич мактабда олади. Боғчанинг бола тарбиясидаги ролини асло камситиб бўлмайди. Шу вақтдан бошлаб бола табиатига озодалик, интизомлилик, ростгўйлик каби инсоний фазилатларни сингдириб бориш лозим. Бу эса боғча мураббийларининг ўзида шу хислатларнинг мавжудлигини, педагогикадан хабардор, бола психологиясини яхши билувчи кишилар бўлишини талаб этади. Тарбиянинг муҳим звеноси бўлган бу жойга баъзан тасодифий кишиларнинг кириб ишлашларига йўл қўймаслигимиз керак.

Айрим кишилар бу майда гап, бола ҳали ёш, тарбияга тушунадими деб ўйлашлари мумкин. Йўқ, «кийимни янгилигидан, номусни ёшликдан сақла» деб бекор айтилмаган. Тарбия ишига майда нарса деб эътиборсизлик билан бепарво қараш ахлоқнинг бузилишига, кейинчалик ёшлар орасида кўнгилсиз ҳодисаларнинг юз беришига, ҳатто айрим жиноятларнинг содир бўлишига сабаб бўлади.

Яқинда мен, тасодифан, икки киши суҳбатининг гувоҳи бўлдим. Бири жигар-бағрини ўртаб, боласининг ахлоқан бузилганлиги, ўз вақтида уни эгри йўлдан қайтариб ололмай ғафлатда қолганини айтиб: «Бутун жиноятнинг боши ёлғонда, бола ёшликдан ёлғон сўзлаб, одамни алдашга одатландими, уни адо бўлди деяверинг» — деб афсусланиб гапирар эди. Суҳбат давомида боласининг жиноят қилиб қамалганлиги маълум бўлди. Юрагидан чиққан бу гаплар қимматдан холи эмас эди, албатта. Бу болага тўғри тарбия берилмаганининг оқибати эди.

Баъзи оталар ўз айтганларини қилдириш учун болага ёлғон ваъдалар берадилар. Ҳатто кимдир эшикдан йўқлаб келса: «Мени уйда йўқ дегин» деб болаларига буюрадилар. Бу — катта хато.

Ахир, болаларга нисбатан бундай муносабатларда бўлиш, бир томондан, бола тасаввурида ёлғон ёмон нарса эмас экан, деган тушунчани уйғотиб, уни ҳам ёлғон сўзлашга ўргатса, иккинчи зиёни — тўғри сўзимизга ҳам шубҳа билан қарайдиган қилиб, фойдали насиҳатларимизнинг ҳам таъсирини йўқотиб қўймайдими? Ёлғон гап натижасида бола ҳам турли баҳоналар излаб, қилмаган ишларини қилдим дейишга, отаси каби у ҳам бошқаларни «қойил» қилиб алдашга ўргана бошлайди. Кейинчалик эса ҳатто ота-онасининг ўзини ҳам, ўқитувчиларини ҳам алдаб, ёмон баҳоларни яхши деб кўрсатишга, кўчаларда юриб, мактабга бордим, деб айтишга одатланади. Натижада бола саёқ юришга ўрганиши, ўқишдан кўнгли қолиши мумкин.

Бунинг учун оила билан мактаб доимо алоқада бўлиши, бола ўқишдан кечиккан кунлари дарҳол ота-онага хабар берилиши, ота-она ҳам ўз навбатида мактабга тез-тез бориб туриши шарт. Албатта, ёшларни тарбиялаш иши фақат бу билан чегараланмайди.

Бола балоғатга ета борган сари унинг тарбиясига бўлган масъулият ҳам орта боради. Бола ҳамиша уйда ўтирмайди, спорт билан шуғулланиши, киноларга бориши мумкин. Шундай вақтларда бола ким билан қаерда бўлганини, нима билан шуғулланганлигини кузатмаймиз. Демак, дам олишни тўғри ташкил қила билмаслик ҳам ёшларни ўйинқароқликка, меҳнат қилмай саёқ юришга, дангасаликка, ахлоқнинг бузилишига олиб боради.

Тарбияда меҳнатнинг роли жуда катта. Афсуски, ҳамма ҳам буни бирдек тўғри тушуна бермайди. Баъзи бир кишилар: «Бурунгидек сув ташитай десам, водопровод ҳовлимда, ўтин ёрдирай десам газ бор, қор куратай десам қадимгидек лой том эмас, тунука, нима иш буюришга ҳайронман», — дейдилар. Албатта, меҳнатни фақат жисмоний иш деб бундай хато тушуниш ярамайди. Ақлий иш ҳам меҳнат. Боланинг бекор юриши иш топилмаганлигидан эмас балки меҳнатга бўйни ёр бермаслигида, дангасаликка ўрганишдан келиб чиқади. Бўш вақтларда турли бадиий китобларни ўқиш, кутубхонага боришга одатланиш, ахир, бу ҳам дам олишга, ҳам меҳнатга киради. Бу кишини бир томондан интизомга солса, иккинчи ёқдан қунтга, мақсадга чидам билан интилишга ўргатади.

Ҳамма ўз боласининг бахтли бўлишини истайди. Лекин болани севиш бошқа, тарбиялаш бошқа. Лекин, афсус, шундай оилалар ҳам борки, бола балоғатга ета бошлагач, унинг тарбиясини бошқаларга юклаб қўядилар. Шу ўринда бир танишимнинг гапларини айтиб ўтмоқчиман. «Бу яхши замонларга бизлар хўп машаққат чекиб эришганмиз,— деди у,— болаларимиз давлатимизда энди ўйнаб-кулиб яшай берсин, катта бўлиб ақлини танигач, меҳнат нима эканлигини ўзи тушуниб олади. Ҳукуматимиз омон бўлса, ўзи тарбиялаб олади, бизлардек бир одам бўлар».

Бундай кишилар ҳукуматни қандай тушунар эканлар! Ахир Совет ҳукумати — бутун халқ, сиз ва бизлар эмасми? Шундай экан ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялаш, унга ҳар қадамда ғамхўрлик қилиш сенинг ҳам, менинг ҳам, шу билан бирга бутун жамоатчиликнинг ҳам муқаддас ва масъулиятли вазифасидир! Жамоатчилик эса сиз ва бизлардан таркиб топишини унутмаслигимиз керак.

«Бир болага етти қўшни, етти маҳалла ота-оналик қилади» деб халқимиз бежиз айтмаган. Болалик вақтларимизда бирон ножўя ҳаракат қилсак ёки ножўя гап айтсак, йўловчилар ким бўлишидан қатъи назар, бизларни огоҳлантириб ўтарди. Бу ҳам болани оила ва мактабдан ташқарида назорат борлигини ҳис этишга, ўз хатти-ҳаракатининг хато эканини ўйлаб кўришга, кўпчилик ичида ўзини қандай тутиш кераклигини ўйлаб кўришга мажбур этади. Лекин кўпчилик ҳолларда кўчадаги ахлоқсизликларни, бемаҳал юрган ёшларни кўрсак ҳам, бу менинг болам эмас-ку, гапиришнинг фойдаси йўқ, дегандек индамай ўтиб, катта хатога йўл қўямиз. «Бирники мингга, мингники туманга» дейилганидек, айрим безориларнинг бошқа болаларнинг ахлоқига ёмон таъсир кўрсатишлари билан ҳисоблашмаймиз. Қўшнингникига ўт кетса, чўғи сеникига ҳам тушади. Томошабин бўлсанг, сен ҳам куйишинг мумкин.

Ёшлар орасида жиноятларнинг содир бўлиш ҳолларига қарши қатъий кураш олиб боришда, бунга барҳам беришда жамоатчилик билан бирга милиция ходимларининг ҳам роли катта. Бу улар учун маълум соатлик иш бўлмай, балки ҳар ерда, ҳамиша масъулият ҳис қилиб назорат қилиб боришларини, ҳар қандай безориликлар олдида ўзларининг салобат ва мавқеларини сақлашларини талаб этадиган касб. Айрим милиция ходимлари кинотеатрлар олдида билет сотиш билан шуғулланувчиларни, асосий вақтларини шу ерда тўдалашиб ўтказувчи бекорчиларни такрор-такрор кўрсалар ҳам уларнинг кимлигини аниқлаб, ота-оналарига, ёки маҳалла комитетларига хабар беришга ҳафсала қилмайдилар. Жиноят содир бўлишига қадар чора кўрмайдилар. Бундай ҳодисаларга милиция ходимларининг бефарқ муносабатда бўлмасликлари уларнинг халқ олдида обрў-эътиборларини яна ошириши шак-шубҳасиздир.

Улуғ коммунизм жамиятининг маъморлари бўлган ёш авлодни тарбиялашдек шарафли вазифани бажаришда адабиёт ва санъатнинг, айниқса пропагандамизнинг кенг оммабоп қуроли бўлган кинонинг хизмати жуда катта. Ҳозирги кунимизда телевизорсиз хонадон камдан-кам учрайди. Кино кўрмайдиган киши деярли йўқ. Демак яхши фильмлар кўпчиликда қанчалик яхши таассурот қолдирса, ғоявий бўш, бедид яратилган кино асарлари ҳам кўпчиликка шунча салбий таъсир кўрсатиши мумкин. Ўрни келганда шуни ҳам айтиш керакки, совет кишиларининг олижаноб фазилатларини, уларнинг қаҳрамонона меҳнатларини намойиш қилувчи, ёшлар ибрат оладиган фильмлар билан бирга, киши кўрганда ҳижолат бўладиган чет эл фильмлари ҳам телеэкранларда кўрсатилади. Баъзан киши ҳамманинг олдида ўпиш ҳақида сўзламоқликдан ор қилади. Биров ётган хонага рухсатсиз киришни одобдан деб билмаймиз. Лекин экранларда-чи? Ҳатто ўзимизнинг айрим фильмларимизда ҳам эр-хотиннинг муносабатлари, ошиқларнинг севгилари бутунлай ўринсиз, ахлоқ нормалари бузилган ҳолда кўрсатилади. Шу фильмларнинг режиссёрлари, ёки постановкачилари ётган хонага бирон киши рухсатсиз кириб борса, аммимизни, улар уни маданиятсизликда ва беодобликда айблайдилар. Хўш, экранларда кўрсатиш-чи!? Бундан кўзланган мақсад нима?

Телевизион репертуарларни коммунизм қурувчи кишиларнинг ахлоқ кодексига мувофиқ қилиб танлаш тарбия ишимизга қўшилган жуда катта ҳисса бўлади.

Ҳа, оғиримизни енгил, хонадонимизни янада обод қилувчи орқа пуштларимиз, эртаги ўринбосарларимиз, ахир, бугун бизлар меҳр қўйиб, мураббийлик қилган шу азамат ёшлар-ку! Қаторларимизда қобил ва содиқ, оқил ва одобли, меҳнатсевар ва меҳрибон, олижаноб авлодни кўриш нақадар бахт!

Меҳнатига бардош берган боғ
обод қилур,
Неъматидан ўзи мамнун, элни
шод қилур.
Гул каби пок биз камолга
етказган авлод,
Шараф билан номимизни умрбод
қилур.

ШУКРУЛЛО.

Пахта далаларида

ТОШКЕНТ. Чилла суви — ҳосил сув дейишади Янгийўл бошқармасидаги «Ленинград» колхозининг Беркин Ерқулов бошлиқ бригадаси аъзолари. Шунинг учун ҳам улар 95 гектар майдондаги ғўзаларни чилла сувига қондириб, серҳосил бўлиб ўсишини таъминламоқдалар. Ҳар туп ғўзадаги 5-6 кўсак, 12-15 та гул мўл ҳосилдан далолат бериб турибди.

Т. ИМОМОВ.

●

БУХОРО. Вобкент бошқармасидаги Ильич номли колхознинг Қодир Умиров бошлиқ бригадасида ғўза қатор оралари бешинчи марта ишланмоқда. Бригада аъзолари куни кеча чеканкани бошлаб юбордилар.

Р. АЗИМОВ.

●

СУРХОНДАРЕ. Шўрчи бошқармасидаги Охунбобоев номли колхоз аъзолари 1400 гектар майдонда мўл ҳосил етиштирмоқдалар. Шу кунга қадар 4 марта комплекс парвариш қилинган ғўзалар ғуж-ғуж гуллаб, кўплаб кўсак тугмоқда. Ғўза парваришини сира бўшаштирмай давом эттираётган колхоз ватанпарварлари юбилей йилида гектаридан 35 центнерга етказиб пахта топшириш учун курашяптилар.

Р. АБДУРАҲМОНОВ.

●

ХОРАЗМ. Хева бошқармасидаги «Ленинград» колхозининг Мадраҳим Кенжаев бошлиқ бригадасида ғўзалар яхши ривожланмоқда. Ҳозир ҳар туп ғўзада 5-6 тадан тўқ кўсак ва кўплаб гул санаш мумкин.

Э. РАҲМОНОВ.

●

АНДИЖОН. Чуст бошқармасидаги Ленин номли колхоз пахтакорлари бу йил гектаридан 35 центнердан «оқ олтин» кўтаришга аҳд қилганлар. Ваъдаларнинг устидан чиқиш учун астойдил меҳнат қилаётган азаматлар ғўзаларнинг серҳосил бўлиб ўсишини таъминламоқдалар.

Ҳозир ҳар туп ғўзада 6-7 тадан бўлиқ кўсак бор. Колхозчилар кўсакларни янада кўпайтириш учун жонбозлик кўрсатмоқдалар.

А. ЗОИРОВ.

ДАРЁЛАР ЖИЛОВКОРИ

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг физика-техника бўлими илмий Советида яқинда одатдан ташқари бир диссертация муҳокама қилинди. Унда, дарёга катта тўғон қурилгач, сув қанча ерни ювиб кетиши мумкинлиги илмий асосда ёритиб берилган.

Бу масала билан мамлакатимиздаги ва чет эллардаги кўп олимлар ҳам шуғулланганлар. Ҳозир гидротехника қурилишларида олимлар ҳисоблаб чиққан бир неча усуллардан фойдаланилмоқда. Лекин бу усулларнинг ҳаммаси ҳам катта ҳажмдаги ҳисоб-китоб ишларини олиб боришни ва кўп вақт сарфлашни талаб қилади. Лекин ҳаёт янгича усулни топишни тақозо этади. Лойиҳачилар ҳам, дарёда ишлаётган ишчилар ҳам ана шунга мунтазир. Агар шу усул топилса, Амударё, Сирдарё, Нил ва бошқа йирик сув тармоқларида қурилаётган иншоотлар тез қуриб битказилади.

Бирлашган Араб Республикасидан келган ёш инженер-қурувчи Шукри Сакла бу масала устида уч йил ишлади. У Ўрта Осиё сув проблемалари ва гидротехника илмий-текшириш институтида техника фанлари кандидати А. М. Муҳамедов раҳбарлигида кўп тажрибалар ўтказди. Диссертантга ҳамма қулайликлар яратиб берилди. Шукри Москва гидропроект ва Ленинград политехника институтлари коллективларининг бу соҳадаги ишлари билан танишиб чиқди.

Қунт билан қилинган меҳнат беҳуда кетмади. Араб олимининг ишига касбдошлари юксак баҳо беришди. Техника фанлари доктори, профессор Ц. Е. Мирцхулаванинг Тбилисидан юборган хатида бундай дейилади:

— Диссертант кўп меҳнат ва билим талаб қиладиган катта муаммони жуда усталик билан ҳал қилган.

Москвалик профессор, техника фанлари доктори В. В. Послявскийнинг хатида айтилишича, бу усул дарёдаги сув ҳажмини тўғри ҳисобга олишга ёрдам беради.

Ўзбек олимлари ҳам Шукри Сакланинг илмий ишига юксак баҳо бердилар ва у ҳар қандай мураккаб гидротехника иншоотлари қурилишига мустақил равишда раҳбарлик қилолади, дедилар. Шукри Саклага техника фанлари кандидати унвони берилди.

— Мен билим хазиналарини кенг очиб қўйган, нуфузли Совет ҳукуматидан, совет кишиларидан чексиз миннатдорман, — деди Шукри. — Бу саҳий мамлакатни, унинг олижаноб кишиларини ҳеч вақт унутмайман.

И. ЭШОНОВ.

КООПЕРАТОРНИНГ БУРЧИ

РЕСПУБЛИКА КООПЕРАТОРЛАРИ КЕНГАШИДАН

Республика қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг ижодий илҳоми жўш урмоқда. Деҳқонлар ва чорвадорлар меҳнатдаги янги ажойиб муваффақиятлар билан Ватанни қувонтириш, қирқ йиллик юбилей йилида олинган юксак мажбуриятларни адо этиш учун тинмай ишламоқдалар.

Колхозчиларнинг, совхоз ишчиларининг, қишлоқ хўжалик мутахассисларининг бемалол меҳнат қилишлари учун ҳамма шарт-шароит яратиб беряптими? Уларнинг эҳтиёжлари қандай қондирилмоқда? Қишлоқ кооператорларининг етмиш беш минг кишилик армияси уларга яхши хизмат кўрсатяптими? Матлубот кооперацияси ходимларининг яқинда бўлиб ўтган республика кенгашида ана шу тўғрида гап борди. Бу кенгашда партия, совет органларининг ходимлари ҳам иштирок этдилар.

Савдо-сотиқ ҳажмининг тобора ўсаётганлигини, КПСС XXII съездининг савдо-сотиқни қишлоқда кўпроқ ривожлантириш ҳақидаги талаблари оғишмай бажарилаётганлигини тасаввур этишга имкон берадиган бир неча рақам келтирамиз.

Республикада чакана савдо оборотининг ҳажми кейинги икки йил ичида 17 процент ўсди. Аҳолига товарлар сотиш юзасидан белгиланган топшириқ 1964 йилнинг биринчи ярмида ҳам ошириб бажарилди. Товар обороти ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 70 миллион сўм кўпайди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш 10 процент ортди. Саноат товарлари ишлаб чиқариш топшириғи ортиғи билан бажарилди.

Аҳолига бежирим, чиройли кийим-кечак ва пойафзал, радиоприёмниклар, телевизорлар, холодильниклар, кир ювиш машиналари, мебель ҳамда турмушни енгиллаштирадиган ва безайдиган бошқа товарлар ва буюмлар анча кўпроқ сотиладиган бўлиб қолганлиги ҳам қувонтиради.

Буларнинг ҳаммаси қишлоқ аҳолисининг моддий фаровонлиги ўсганлигидан ҳамда унинг харид қилиш қобилияти ошганлигидан, матлубот кооперацияси ходимларининг зўр меҳнат ғайратидан далолат бериб турибди. Лекин докладчи — «Ўзбекбирлашув» правлениесининг раиси Н. И. Супотницкий ва музокарада сўзга чиққан нотиқлар традицион «бироқ» сўзини айтмасдан қолмадилар. Бундай бўлиши табиийдир. Кўрсаткичлар қанчалик яхши бўлсада, республика кооператорлари фаолиятининг асосий соҳалари — савдо-сотиқ, ишлаб чиқариш, тайёрлаш соҳаларидаги қоронғи томонларни, катта нуқсонларни қоплаб қўёлмайди. Қуйида ана шу нуқсонлар ҳақида гап боради.

Республика матлубот кооперациясининг товар обороти анча ўсди, аммо шу билан бирга, икки йил мобайнида аҳолига планда белгиланган товарлар 24 миллион сўмлик кам сотилган. Район матлубот союзларининг ҳар тўрттасидан биттаси, матлубот жамиятларининг ҳар учтасидан биттаси белгиланган планларни бажармади. Бунинг сабаби нима? Зарур товарларнинг етишмаганлигими? Йўқ, бунинг сабаби тамомила бошқа.

Базалардаги товар запаслари қарийб ярим миллиард сўм билан ҳисобланади. Нормадан ташқари қолдиқларнинг ўзигина 50 миллион сўмдан ошиб кетган. Айни вақтда магазинларда баъзан энг зарур буюмларнинг кўпи етишмайди. Бир жойда тўла, бир жойда пўла, деган гап худди шунга тўғри келади.

Асосий нуқсон — савдо ходимларининг лапашанглиги, аҳолининг талабини ёмон ўрганиш, баъзан эса тамомила ўрганмасликдир. Ана шу нуқсон жуда ҳам сезилиб туради.

Кўпинча магазинларда эллик—олтмиш номли товарлар етишмайди. Масалан, Калинин ва Янгийўл район матлубот союзларининг савдо тармоқларини текширган вақтда шундай бўлиб чиқди. Ваҳолонки бу товарлар базаларда мўлкўл эди.

Матлубот кооперацияси колхозларнинг ишлаб чиқариш аҳамиятидаги товарларга бўлган талабларини муттасил қондирмай келмоқда. Кенгашда, жумладан, Тошкент қишлоқ область ижроия комитетининг раиси **Э. Шайхов** шу ҳақда гапирди. Ҳозир қўш отлиқ арава, арқон, эгар-жабдуқ ҳеч ерда топилмайдиган бўлиб қолди. Бунинг учун кооператорларнинг ёлғиз ўзлари айблими? Йўқ. Қўш отлиқ араваларни бир вақтлар Тошкент аравасозлик заводи ишлаб чиқарар эди. Бу завод Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгаши қарамоғига ўтди ва вивескасинигина эмас, балки ўз профилини ҳам ўзгартирди. Натижада кўп колхозларга зарур бўлган араваларни ҳеч ким тайёрлаб бермайди.

Ёки бошқа бир мисолни олиб кўрайлик. 1962 йилга қадар Андижонда ва Наманганда сандиқ, диван, ошхона столлари, майда қишлоқ хўжалик асбоблари, рўзғор буюмлари ишлаб чиқарилар эди. Харидорлар бу товарларни ҳозир ҳам талаб қилмоқда, аммо уларни топиб бўлмайди.

Эҳтиёж ва уни қондириш масаласини ҳал этишга жиддий, илмий асосда қараш керак. Афсуски, ҳамиша шундай бўлавермайди. Республика савдо министрлиги ва «Ўзбекбирлашув» 1964 йилда шойи ва ип газламадан тикилган чопонларга бўлган талабни 10.800 дона қилиб белгилаганлар. Табиийки, Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгаши бундай кичик заказни қабул қилолмади. Кейинчалик, бу буюмларга ҳақиқий талаб бир миллион дона чамаси эканлиги аниқланди. Ҳисобга роса юз баравар янглишганлар.

Товарлар етишмаган, ҳозирдагидан кўра анча камроқ бўлган ва магазинларга ҳар қандай товарлар келса ҳам, аҳоли суриштирмасдан сотиб олаберган вақтлар ўтиб кетди. Нотиқлар Н. С. Хрушчевнинг шу ҳақдаги гапларини эслатиб ўтиб, товарлар етказиб берувчи базалар олдига жиддий талабларни қўйдилар. Бу базалар кўпинча талаб қилинмайдиган товарларни савдо шохобчаларига юборадилар. Республика базалари «берганини ола бер», деган принцип асосида иш олиб борадиган ярамас практикага хотима бериш керак, — деди Ленинград район ижроия комитетининг раиси **Т. Исмоилов.**

Пахтакорларга, чорвадорларга зарур бўлган нарсаларнинг ҳаммасини тезроқ етказиб бериш, уларнинг ишлашгагина эмас, балки мазмунли дам олишга ҳам вақти бўлиши учун нима қилмоқ керак? Кенгаш қатнашчилари бу масалага катта эътибор бердилар.

Кейинги вақтда республикада савдо-сотиқнинг прогрессив формаларини жорий қилиш — товарларни намуналарига қараб, талабларга мувофиқ сотиш, товарларни очиб қўйиб сотиш, фирма магазинлари, савдо марказлари ва улгуржи-чакана савдо бирлашмалари тузиш соҳасида баъзи ишлар қилинди. Ҳозир қишлоқларда уч ярим мингдан ортиқ ихтисослаштирилган магазин ва савдонинг прогрессив формалари жорий қилинган 1400 магазин бор. Биринчи ярим йилликнинг ўзидагина харидорлар ўз-ўзига хизмат қиладиган қўшимча 278 магазин ташкил қилинди. 609 магазин товарларни кредитга сотади.

Калинин районидаги маданий буюмлар магазинининг мудири **С. Файзибоев** кенгашда қизиқарли гапларни айтди. Бу магазин ўтган йили хўжалик ҳисобига кўчирилган. Унинг йиллик обороти 100 минг сўмга баравар бўлган. Эндиликда эса ўн баравар кўпайган. Магазинда ишловчи ходимлар, асосан, ўрта мактабни битириб чиққан ёшлардан иборат.

Черкасси область матлубот союзининг улгуржи савдони қайта қуришдаги мароқли тажрибаси ҳақида матбуотда хабар берилган эди. Бу янгилик бизнинг республикамизда қандай жорий қилинмоқда? Андижон область матлубот союзининг раиси **М. Ҳасанов** шу йўлда қўйилаётган дастлабки қадамлар ҳақида гапириб берди. Ҳозир бу ерда область матлубот союзининг районлараро базалари тузилди, бу базалар 590 магазин ва дўконга озиқ-овқат ва саноат товарларининг бевосита етказиб берилишини таъминламоқда. Район матлубот союзларида ва матлубот жамиятларида улгуржи ва тақсимлаш складларини тамомила тугатиш мўлжалланади. Эндиликда товар ва буюмлар харидорларга тезроқ етказиб бериладиган бўлади. Янгиликни жорий қилиш фақат иш ҳақи ҳисобигагина йилига 60 минг сўм маблағ тежаш имконини беради.

Лекин, савдо-сотиқни ташкил қилишга ижодий қарашнинг ана шу ва бошқа фактлари нуқсон ва камчиликларни қоплаб қўёлмайди ва қопламаслиги лозим. Янги, прогрессив усуллар матлубот кооперациясида ҳали ҳам ниҳоятда суст ва секин жорий қилинмоқда.

Қишлоқ кооператорларининг катта кўпчилиги совет савдоси ходими деган юксак номни шараф билан оқламоқда, республика олдида турган катта вазифаларни ҳал қилишга ўз ҳиссасини қўшишга интилиб, ҳалол меҳнат қилмоқда. Кенгашда муносиб савдо ходимларининг, коммунистик меҳнат зарбдорлари ва коммунистик меҳнат коллективлари аъзоларининг номлари фахр билан тилга олинди.

Аммо, беш қўл баравар эмас. Йўқ-йўқ деганда ҳам эски, умри тугаган нарсалар сезилиб туради. Баъзан инсофсиз, виждонсиз кишилар товарларга, халқ мулкига қўл суқадилар. Улар харидорларни алдайдилар, жамоат мулкини талон-торож қиладилар. Фарғона областининг Фрунзе ва Ленинград районлари савдо шохобчаларида кўп товарлар оширилган нархларда сотилганлиги яқинда аниқланди. Самарқанд области савдо корхоналарида, Сирдарё областида савдо қоидаларини қўпол суратда бузиш ҳоллари аниқланди.

Кўпгина кооператив ташкилотлари раҳбарларининг халқ мулкини исроф қилувчиларга нисбатан принципсизлик кўрсатиб, муроса қилишларига тоқат қилиб туриш мумкин эмас, деди Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети партия-давлат контроли бўлимининг мудири **Н. Аҳмедов.**

Самарқанд кооператив институтининг ректори **А. Расулев** ўз нутқида катта ва муҳим масалани кўтарди. Қишлоқда савдо-сотиқ ҳажмининг кенгайиб бораётганлиги малакали кадрлар тайёрлаш масаласини биринчи ўринга қўяди. Ҳозирги вақтда институт факультетларида беш мингдан кўпроқ киши ўқимоқда, савдо корхоналарида ишлаётган мутахассислар сони эса кўпаймаётир.

Қурилиш ишлари бу йил ҳам қониқарсиз уюштирилди. Ярим йиллик план атиги 62 процент бажарилди. «Ўзбекбирлашув» раҳбарлиги, — деди Сирдарё область ижроия комитети раисининг ўринбосари **А. Абдунабиев,** — ўз ихтиёридаги қурилиш ташкилотларининг иши билан кам шуғулланмоқда.

Қорақалпоғистон АССР қишлоқларида савдо-сотиқни уюштиришда кўпгина жиддий камчиликлар бор. Янги ташкил этилган шоликорлик колхозлари ва совхозлари ходимларига кўрсатилаётган хизмат сира ҳам кўнгилдагидек эмас. Бу колхоз ва совхозларда магазинлар, ошхоналар, новвойхоналар қурилмаётир, деса бўлади. Бу билан боғлиқ бўлган масалаларни жойларда ҳал этиш учун ҳамиша ҳам имконият топила бермайди, деди Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари **П. С. Ермоленко.** Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги, «Ўзбекбирлашув» бу соҳада бизга зарур ёрдам кўрсатишлари керак.

Кенгашда саноат товарлари ва озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни ташкил этиш, умумий овқатланишни, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлашни яхши уюштириш масалалари ҳам қараб чиқилди.

Республика кенгашининг қатнашчилари иш манфаатларини кўзлаб ва савдо хизматини яхшилаш учун ўз зиммаларига катта жавобгарлик юкланганлигини яхши англаб, матлубот кооперациясининг барча ходимларига хат билан мурожаат қилдилар. Улар ҳамкасб ўртоқларини пахтакорлар, чорвадорларнинг, дала ва фермаларда ишлаётган барча меҳнаткашларнинг тақдирига сазовор бўлиш учун зўр ғайрат билан ишлашга чақирдилар.

Кенгаш қатнашчилари матлубот кооперациясининг барча ходимларини Андижон областидаги Москва район матлубот союзи, Тошкент областидаги Бўка район матлубот союзи, Бухоро областидаги Вобкент район матлубот союзининг ва матлубот кооперацияси бошқа илғор коллективларининг ижобий иш тажрибаларини бутун чоралар билан қўллаб-қувватлаш ва ёйишга, коммунистик меҳнат ҳаракатини янада авж олдиришга, қишлоқда савдо-сотиқни уюштиришни янада юксак даражага кўтаришга чақирдилар.

Халқнинг юксак ишончига сазовор бўл, кооператор! (ЎзТАГ).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН САНЪАТКОРЛАРИ МОСКВАДА

МОСКВА, 30 июль. (ТАСС мухбири). Қорақалпоқ куйи Москва саҳналарида жарангламоқда. Нукусдаги маданият уйи ашула ва рақс ансамблининг артистлари Ўрта Осиёдаги азим дарё — Аму қирғоқларидан Москвага қадам ранжида қилишди. Бу — ўз халқининг мустақил санъатини пойтахтда намойиш қилиш шарафига муяссар бўлган Қорақалпоғистондаги биринчи ҳаваскорлар коллективидир. Ансамбль ўз гастролларини СССР Халқ хўжалиги ютуқлари выставкасида концерт бериш билан бошлади. Шундан сўнг ҳаваскор артистлар пойтахтдаги Максим Горький номли, Бауман номли паркларда, С. М. Киров номли «Динамо» заводининг клубида томошалар кўрсатишди.

Москванинг ёзги театр мавсуми воқеаларга бой бўлмоқда. Пойтахтнинг қишлик ва ёзлик саҳналарида жаҳоннинг ҳамма томонларидан келган машҳур артистлар, иттифоқдош республикалар ва областларнинг энг яхши ижодий кучлари ўз санъатларини намойиш қилишмоқда. Лекин москваликлар шундай улкан санъат денгизи ичида кичкинагина ансамблнинг томошаларига муносиб баҳо бердилар. Ансамбль қорақалпоқ музикаси, ашула ва рақсларининг бутун латофатини уларга етказа билди. Қарсаклар, даста-даста гуллар, самимий баҳолар бунинг далилидир.

— Мен Қорақалпоғистонга сира борган эмасман, — дейди Москва ёнидаги Жуковский шаҳри 37-қурилиш-монтаж бошқармасининг слесари В. В. Горохов, — лекин назаримда Ўрта Осиёдаги бу республикани, унинг ажойиб заҳматкашларини, унинг санъатини кўпдан бери биладиганга ўхшайман. Бунинг учун ҳаваскорлар ансамблидан, унинг солистлари Дамира ва Светлана Асубоевалардан, Клара Рафиқовадан, Ажор Абдураҳмоновадан, Пўлат Мадраимовдан миннатдорман.

Қорақалпоғистон артистларининг Бауман номли боғдаги концертида Социалистик революция бирлашган партияси Гавана вилоят комитетининг аъзоси Уильфредо Родригес бошлиқ Куба делегацияси ҳозир бўлди. Кубалик ўртоқлар ансамблнинг концерти ўзларига чинакам завқ бағишлаганини айтишди. Қорақалпоғистондан келган ҳаваскорлар коллективи Москвада яна бир неча концерт қўйиб беради.

ЧЕТ ЭЛ АХБОРОТИ

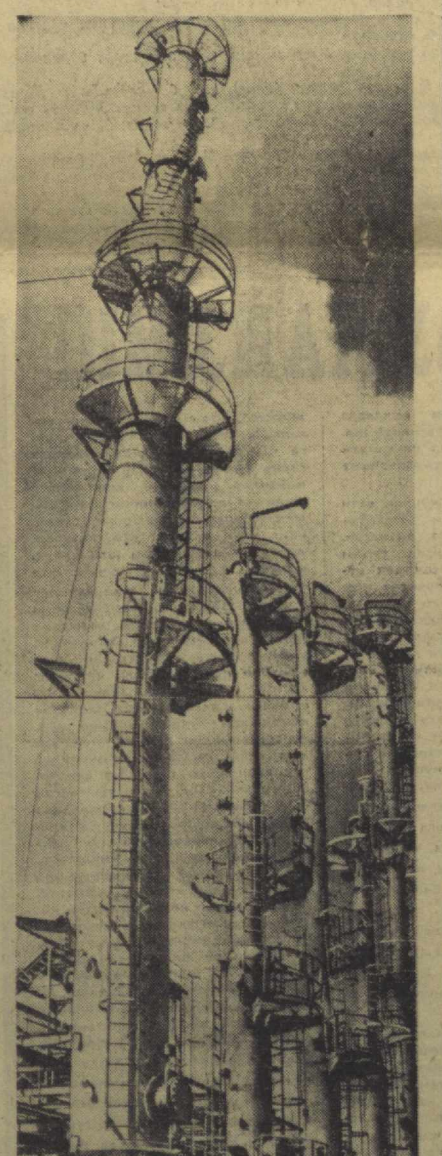

Германия Демократик Республикаси химия саноатининг маҳсулотлари жаҳонга машҳур. ГДР аҳоли жон бошига химия маҳсулотлари ишлаб чиқариш бўйича Европада биринчи ва жаҳонда АҚШдан сўнг иккинчи ўринни эгаллаб турибди. Суратда: янгидан қад кўтараётган «Лейна-11» химия корхонасида технология ускуналарини монтажлаш.

АДН—ТАСС фотоси.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг ҳамкорлиги

СОФИЯ, 30 июль. (ТАСС). 21 июлдан 29 июлгача, Варна яқинидаги Золотые Пески курортида Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг машинасозлик доимий комиссияси кемасозлик секциясининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди, деб хабар беради Болгария телеграф агентлиги.

Секция Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларда кемаларни ва кема ускуналарини типлаштириш тўғрисидаги масалани муҳокама қилди. Кемаларнинг типлаштирилишини таъминлайдиган тадқиқот-конструкторлик ишларининг тематикаси ишлаб чиқилди.

Мажлис қатнашчилари Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг кемасозлик соҳасидаги ҳамкорлигини янада кучайтириш тўғрисидаги масалани ҳам қараб чиқдилар.

Мажлис қардошларча ҳамкорлик руҳида ўтди.

Америка капитали Англиянинг автомобиль саноатини босиб олмоқда

ЛОНДОН, 30 июль. (ТАСС). Улкан «Крайслер» концерни «Рутс моторс лимитед» автомобиль компаниясининг акцияларидан 30 процентини сотиб олмоқ учун Англия молия министрлигидан ижозат олди. Англия автомобиль саноати корхоналарининг учдан бир қисмдан кўпроғи ҳозирдаёқ Америка капитали қўлида турганлигига қарамай, Америкадаги «Форд» ва «Воксхолл» (Америкадаги «Женерал моторс» корпорациясининг филиали) компанияларининг ёнига яна бир концерн қўшилди.

Жамоалар палатасида берилган саволга қайтарган ёзма жавобида молия министри Модлинг, ҳукумат «Крайслер» концернининг Англия кабинетининг розилигисиз «Рутс» акцияларининг контроль пакетини сотиб олишга ҳаракат қилмайди, деб берган ваъдасини инобатга олмоқда, деди.

Шу жиҳатдан қараганда, «Крайслер»нинг Европа қитъасида пайдо бўлиш тарихи ибратлидир. Дастлаб Франциядаги «Симка» компаниясининг акцияларининг 25 процентини сотиб олган бу концерн ўтган йили ўз ҳиссасини 65 процентга чиқарди.

Революцияни ҳимоя қилиш учун

ЖАЗОИР, 30 июль. (ТАСС). Жазоир Халқ Демократик Республикасининг президенти Бин Белла республика президентининг фавқулодда ваколатлари амалда бўлган даврда Жазоирда ҳарбий трибунал таъсис этиш тўғрисидаги декретни имзолади. Трибунал давлат хавфсизлигига қарши қаратилган, армияда интизомни қўпорган ишларда ва бошқа шу хил жиноятларда қатнашишда ёки шундай жиноятларга шерик бўлишда айбланган ҳарбий хизматчилар билан граждан шахсларнинг ишларини кўради. Трибунал ҳукми узил-кесил бўлиб, дарҳол ижро қилинади.

ШИМОЛИЙ РОДЕЗИЯДАГИ АҲВОЛГА ДОИР

ЛОНДОН, 30 июль. (ТАСС). Шимолий Родезия қўшинлари диний мазҳабнинг маркази жойлашган ва истеҳкомлар билан мустаҳкамлаб олинган қишлоқни ишғол қилдилар, деб хабар беради Рейтер агентлиги Лусакадан. Ана шу диний мазҳаб Шинсали районида (мамлакатнинг шимолий вилояти) террорчилик ишлари ва полиция билан тўқнашувлар уюштирган эди.

ЧЕТ ЭЛ ХРОНИКАСИ

● *Коммунист Антонио Реилло Никастро шаҳрининг (Жанубий Италиядаги Катандзаро вилояти) мэри қилиб сайланди. Никастро аҳолиси Реилло сайланганлиги ҳақидаги хабарни шоду хуррамлик билан кутиб олди. Шаҳарда бўлиб ўтган катта митингда сўл партияларнинг вакиллари сўзга чиқдилар.*

● *29 июлда Варшавада ХХРнинг Польшадаги янги элчиси Ван Го-цюань билан АҚШнинг Польшадаги элчиси Жон Кэботнинг навбатдаги учрашуви бўлиб ўтди. Учрашувдан кейин ХХР элчиси журналистларга ўз ўтмишдошининг йўлини давом эттираман ва ХХР билан АҚШ ўртасидаги мавжуд проблемаларни тинч ҳал қилишга интиламан, деди.*

● *Дагомея Миллат мажлисининг биринчи сессияси мамлакатнинг иқтисодий ва сиёсий тараққиётига тааллуқли жуда кўп масалаларни қараб чиқди, бу йилги бюджетни қабул қилди. Депутатлар мамлакатни территориал-маъмурий йўл билан бошқариш тартибини ўзгартиришни кўзда тутувчи қонун лойиҳаларини ҳам муҳокама қилдилар.*

● *Шеффилддаги (Англия) поршенли халқалар ишлаб чиқарувчи «Локвуд энд Карлайл» фирмасига қарашли йирик заводнинг ишчилари Испания корхона эгаларидан бир групписининг заводга келиши кутилаётганлигига қарши кескин норозилик билдирдилар. Йиғилишда ишчилар башарти, франкочи «меҳмон»лар завод территориясида қорасини кўрсатадиган бўлса, забастовка эълон қилиш ҳақида қарор чиқардилар.*

● *Жанубий Африка Республикасида юз берган темир йўл ҳалокати натижасида 21 киши ҳалок бўлди. Тезюрар поезд Иоганнесбургдан 30 километр ғарбда, кончилар яшовчи кичкина Рандфонтейн шаҳарчаси яқинида издан чиқиб кетди. Ярадор бўлганлар бор.*

● *Шу йил май ойида Ғарбий Германия ва Ғарбий Берлин йўлларида 1.318 киши ҳалок бўлди ва 41.624 киши ярадор бўлди. (ТАСС).*

ТИНГЛАНГ ТОМОША ҚИЛИНГ

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

1 АВГУСТДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 17.00 — **Ёз роҳати** (болалар учун). 17.40 — **Телевизион янгиликлар**, 17.55 — **Адабий эшиттириш.**

Рус тилида: 18.35 — **«Миёв деган ким** (мультипликацион фильм). 18.45 — **Телевизион янгиликлар**, 19.00 — **Дам олиш учун** (илмий-оммабоп фильм). 19.20 — **Чет эл кинохроникаси**, 19.30 — **Ёз бекор ўтди** (кинокомедия). 20.45 **Оперетталардан парчалар** (Свердловск музкомедия театри солистлари ижросида).

21.35 — **Эшиттиришлар программаси.**

Ўзбек тилида: 21.45 — **Концерт** (ўзбек куйларидан).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 1/VIII да **Жизель**, 2/VIII да кундуз **Севилья сартароши.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Вероникaнинг қайтиши — «МИР», «ЎЗБЕКИСТОН», «СПУТНИК» (тоқ соатларда). «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун). «ЁШ ГВАРДИЯ» (эрталаб 10, кундуз 12, 2 ва кеч 10 да).

Мушук келганда — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун). «ВАТАН» (кеч 8 ва 10 да). «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз 4, кеч 6 ва 8 да).

Петер — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА» (1 ва 2-залда). «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун). «ИСКРА» (кеч 7-40 минутда).

Тоғ ёзи қисқа — «СПУТНИК» (жуфт соатларда). «ВАТАН» (кундуз 2, 4 ва кеч 6 да).

Қандай қилиб севимли бўлиш мумкин — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Шаҳар чироқлари ёқилади — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10 ва кеч 10 да).

Аршин мололон — «ИСКРА» (кеч 8-20 минутдан).

Манана — «ВАТАН» (эрталаб соат 10 ва кундуз 12 да).

Мутлоқ махфий — «ЮЛДУЗ» (кеч соат 5, 7 ва 9 да).

Бургут ороли — «МОСКВА» (эрталаб 10 да).

Куба, 1958 йил — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА

2 августда

КАТТА КОНЦЕРТ

Концертда: СССР халқ артистлари **Ҳалима Носирова, Саодат Қобилова, Галия Измайлова,** Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Карим Зокиров, Саттор Ярашев,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **К. Юсупова, Г. Мавасва, Ҳ. Комилова, Ж. Низомхўжаев, М. Давидов,** солист **Э. Йўлдошев** ва халқ чолғу ансамбли қатнашади.

Концерт кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

қуйидаги вакант вазифаларда ишлаш учун

КОНКУРС

ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Физика факультетининг умумий физика ва олий математика кафедралари мудирлари;

неорганик химия, ҳинд филологияси кафедраларининг профессорлари;

аналитик химия, фалсафа, петрография, граждан ҳуқуқи ва процесси кафедраларининг доцентлари;

органик химия, фалсафа кафедраларининг старший ўқитувчилари;

фалсафа кафедрасининг ўқитувчилари.

Конкурс муддати — 23/VIII гача.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Карл Маркс кўчаси, 35-уй.

ҚИЗИЛ ЯРИМОЙ ЖАМИЯТИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

1 августдан

медсестралар КУРСИГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ўқиш муддати — ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда 2 йил.

Корхона, муассаса, колхоз ва совхозларда ишлаб турган, 7-10 синф ҳажмида маълумотли, 17 ёшдан 35 ёшгача бўлган кишилар қабул қилинади.

Қабул шартлари тўғрисида Қизил Яримой жамиятининг район, шаҳар, область комитетларига мурожаат қилинсин.

Карл Маркс кўчаси, 41-уй, 16-квартирада турувчи **Валентина Семёновна Татчинанинг** Садовий проезд, 7-уйда турувчи Владимир Степанович Татчиндан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Куйбишев район халқ судида кўрилади.

Чиғатой кўчаси, Омонат проезд, 23-уйда турувчи **Салима Алимбекованинг** Университет кўчаси, 4-уйда турувчи Муборак Тўражоновдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

1-Бехтерев кўчаси, 113-уй, 3-корпус, 76-квартирада турувчи **Матлуба Абдураимовна Рустамованинг** Қоратут кўчаси, 3-тупик, 5-уйда турувчи Маузор Рустамовдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Ленин район халқ судида кўрилади.

2-Краснознамённая кўчаси, 6-уйда турувчи **Янов Степанович Гореннов**нинг Весна кўчаси, 211-уйда турувчи Сусанна Петровна Горенковадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Ленин район халқ судида кўрилади.

Дам олиш соатингизда

Бу саволга олимлар кўп вақтлардан буён аниқ жавоб тополмаган эдилар. Яқинда янги илмий текшириш ишларининг якуни эълон қилинди. Унда айтилишича, Кениф гротида эрамиздан олдинги 10950 йилларда ҳам кишилар яшаган.

* * *

ПАПИРОС чилим чекувчиларнинг ҳаммаси ҳам унинг зарарли эканлигини яхши билишади. Шунга қарамай улар чекишни давом эттириб, ўз соғлиқларига зарар етказадилар.

Хўш, бундан қандай қутилиш мумкин. Югославиялик врач Родослав Кузьманович чекишдан воз кечиш учун махсус препарат яратди. Унинг таркибида тамакиникига ўхшаш моддалар бор. Лекин бу таблеткани оз миқдорда истеъмол қилган киши организмига ҳеч қандай зарар етмайди. Бу дорини истеъмол қилган киши доим тўйиб юргандек бўлади, чекишга хоҳиши бўлмайди. Аксинча у тамаки ҳидини ёқтирмайдиган бўлади.

Кўпдан буён чекиб келган 100 кишига шу таблетка берилганда, улардан 70 киши чекишни бутунлай тарк этди. Кузьманович препарати ҳозир медицина муассасаларида текширилмоқда. Бельград яқинидаги «Галенина» фабрикасида яқинда ана шундай таблеткалар кўплаб ишлаб чиқарила бошланади.

* * *

ФРАНЦИЯНИНГ Сен-Мало портидаги балиқчилар биринчи ушланган балиқни ҳеч вақт олиб кетишмас эди. Улар балиқнинг оғзига ярим бутилка вино қуйиб, денгизга ташлаб юборишар экан. Уларнинг тахмини бўйича, балиқлар вино ҳидини сезиб балиқчилар турган ерга тўда-тўда бўлиб келишармиш.

* * *

АНГЛИЯДА 1215 йилда Озодлик хартиясига 26 барон қўл қўйди. Шулардан фақат икки кишигина ўз исми ва фамилиясини ёзишни билган. Бошқалари эса имзо ўрнига шартли белгилар қўйишган.

* * *

ЦЕЙЛОН кўлларида жуда кўп турдаги балиқлар бор. Буларнинг айримлари сувдан қуруқликка чиқиб, бир ярим километрдан ортиқроқ масофага сирғаниб бора олади ва ҳафталаб сувсиз тура олади. Бу балиқларнинг бош суяги ва қанотларида сув томчилари бир ҳафтагача сақланиб туради.

* * *

АНГЛИЯДА XIX асрнинг бошларида шляпа кийганларга солиқ солинган. Солиқни тўлаган кишиларнинг шляпасида махсус белги қўйилган. Шляпа кийгани учун солиқни ўз вақтида тўламаган кишилар 10 фунт-стерлинг миқдорида штраф тўлашган.

* * *

ФРАНЦУЗ ёзувчиси Франсуа Рабле вафотидан олдин қуйидаги хатни ёзиб қолдирган экан: «Менинг ҳеч нарсам йўқ. Лекин мен жуда кўп қарздорман. Қолган нарсаларимнинг ҳаммасини эса мен камбағалларга мерос қилиб қолдираман».

* * *

НЬЮ-ЙОРКДА Изекиль Идс деган киши қулоқсиз туғилган. Бошининг икки томонида ҳатто қулоқнинг ўрни ҳам бўлмаган. Лекин у оғзини очиб ҳамма товушларни эшита олган. Изекиль 1884 йилда оламдан ўтган.

* * *

ПАТРИАРХ Никоннинг буйруғи билан XVII асрда Россияда яшаётган ҳамма табақа кишиларга музика билан шуғулланиш қатъий ман этилган. Топиб олинган музика асбоблари гулханларда ёқилган.

БИЗНИНГ АДРЕСИМИЗ: «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ, 26-УЙ.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 26545. Редактор ўринбосарлари — 27914, 29323. Масъул секретарь — 34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 27283. Партия турмуши — 33469, 27221. Пропаганда — 31226. Саноат, қурилиш ва транспорт — 34780. Совет қурилиши — 33258. Қишлоқ хўжалик — 27604. Адабиёт ва санъат — 32036, 27221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 34451. Маҳаллий ахборот — 32347. Оммавий ишлар ва хатлар — 29005, 33553. Иллюстрация — 34524. Стенографистка — 27343. Эълонлар — 28142. Коммутатор — 30249, 30250, 30251, 30252, 30253, 30254, 30255, 30256, 30257, 30258.

«Совет Ўзбекистони», «Правда Востока» ва «Ҳақиқати Ўзбекистон» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 02423. ИНДЕКС — 64543. № Б — 178.